

Triage 2024 sample
Jongkum
Hanoi
Ngày nay
18/5/14
Genetic

Mai 112

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 24897

160
Indoch
L90

KHÁNHƯNG
TỰ LỰC VĂN ĐOÀN

ĐỒNG
BỆNH

KỊCH

ĐỢI NAY

L90

ĐỒNG BỆNH KHÁI HƯNG

@TIEULUN 2024

ĐỒNG BỆNH

Kịch ba hồi một cảnh

NHÂN VẬT :

Ông Thông Đán

Ông Nghị Vấn

Bà Thông Đán

Hương, con trai ông Thông Đán

Lan, con gái ông Nghị Vấn

Bà Hai

Thục, đầy tớ gái nhà ông Thông Đán

Sùng, đầy tớ trai nhà ông Thông Đán

HỒI THỨ NHẤT

Nhà ông Thông Đán, phòng khách rất sang trọng.

LỚP I

BÀ THÔNG ĐÁN, HƯƠNG

HƯƠNG - Me cứ nói thế, chứ...

BÀ THÔNG ĐÁN, vội ngắt lời - Chứ sao ? Không phải là me khoe con me đâu (mỉm cười). Nhưng con tưởng còn muốn gì hơn nữa ? Kén rể thì cũng đến cử nhân luật, đi tây về, trẻ trai, lịch sự như con là cùng chứ gì !

HƯƠNG, đứng dậy mỉm cười vui vẻ - Là cùng ! Me bảo là cùng à ? Người ta đi Pháp về chán vạn ra kia kia, mà người ta lại tiến sĩ, thạc sĩ, bác sĩ...

BÀ ĐÁN, ngắt lời - Chà ! Nếu con học thêm vài năm nữa thì con cũng tiến sĩ, cũng... thạc sĩ, chứ con lép nước gì.

HƯƠNG, đi đi lại lại - Nhưng con vẫn lép một nước là chưa tiến sĩ, thạc sĩ như người ta.

BÀ ĐÁN, nhìn theo con - Con oán me không để con học nữa phải không ?

HƯƠNG - Chết ! Sao me lại nghĩ thế ? Con đâu dám oán me. Vả lại ngay khi con ở bên Pháp, con vẫn viết thư về nhà thưa với thầy me rằng con học nhiều cũng vô ích. Với cái cử nhân luật, con cũng đã thừa chữ để trông coi cái mỏ than giúp thầy me rồi...

BÀ ĐÁN - Thầy me chưa cần con trông coi giúp thầy me vội. Con học thành tài là để ra làm quan.

HUONG, đứng dừng lại - Thưa me...

BÀ ĐÁN - Con để mẹ nói đã... Con ngồi xuống đây, sao lại đứng thế ? Me vẫn biết con hiếu thảo lắm, chẳng bao giờ con lại oán trách me, nhưng me cũng phải nói rõ cho con hiểu vì sao việc học của con lại dở dang...

HƯƠNG, ngồi xuống, cười - Thưa me, việc học của con cũng chẳng lấy gì làm dở dang, được thế này...

BÀ ĐÁN - Nghĩa là vì sao con không được theo đuổi đến bằng tiến sĩ... thạc sĩ. Hôm nhận được giấy thép con báo tin đỗ cử nhân mẹ đã nghĩ ngay đến việc học của con, me bàn với thầy để con học nữa, vì me thấy con bà án Sơn đỗ cử nhân từ năm ngoái mà vẫn chưa về nước. Con tính chỉ sợ không được học thôi, chứ nhờ giờ còn học được thì ai nỡ bỗng dưng bỏ dở dang, nhất con lại hãy còn trẻ, mới hăm sáu tuổi đầu, ấy là kẻ tuổi ta thôi đấy, chứ tuổi tây của con lại kém hai, ba tuổi kia... Ừ,

hôm ấy, me nghe bàn, thầy con chả nói đi nói lại ra sao, chỉ thở dài. Đây, con về mấy tháng nay, con đã biết tính thầy con đấy, lúc nào cũng lo nghĩ, buồn phiền, me chả hiểu tại sao. Kịp đến khi nhận được thư con gửi về, thầy chẳng bảo gì me, thầy đi đánh ngay giày thép sang cho con bảo con về. Thực me chẳng biết gì hết. Không phải là me đổ vấy cả cho thầy đâu, nhưng tính nết thầy khó chịu lắm kia, con ạ, làm cái gì cũng tự tiện. Mỗi lúc được tin con sắp tới bến Hải-phòng, thầy mới cười khi bảo cho me biết. Me chết điếng người đi, tức phát khóc lên được.

HƯƠNG, cảm động - Thưa me, thầy con nghĩ thế...

BÀ ĐÁN - Không phải me thuật lại câu chuyện để nói xấu thầy với con, nhưng tính nết thầy sinh ra lần thần quá. Đã thế, lại không bao giờ chịu bàn bạc với me. Hay có bàn bạc thì chỉ giở lý sự cùn ra thôi. Hôm me kỳ kèo thầy, thầy đâm khùng bảo me thế này thì con tưởng có nghe được không. Thầy bảo : «Cho nó học lắm chỉ tổ cuồng chữ, chứ tích sự gì ! » (cười sằng sặc). Đây con nghe lý sự của thầy con đấy.

HƯƠNG, cũng cười lấy lòng mẹ - Thưa me, thầy con nói thế mà đúng đây ạ. Có ông tiến sĩ cuồng chữ đề sách tặng ai cũng giở văn chương ra nói mĩa người ta.

Bà Đán và Hương cùng cười vui vẻ.

Có chuông điện bấm, Thục vào.

BÀ ĐÁN - Cái gì đấy, mày ?

THỤC - Bấm bà, có bà Hai đến chơi.

BÀ ĐÁN, vội vàng đứng dậy - Bà Hai à ? Mời bà vào chơi. (Nhìn Hương mỉm cười nói sẽ) Bà Hai lém lẩn, khéo lẩn kia đấy.

Thục ra.

HƯƠNG - Con xin phép mẹ con đến thư viện một lát.

BÀ ĐÁN - Phải đấy, con đi chơi nhé, cho mẹ dễ nói chuyện.

HƯƠNG, Cười - Vâng, con cũng tưởng thế. Vậy, lạy mẹ, con xin đi.

BÀ ĐÁN - Được, con cứ đi.

HƯƠNG, trù trù - Nhưng... con xin thú thực với mẹ rằng... việc hôn nhân của con cũng chẳng cần gì vội... mẹ chả nên tha thiết lắm.

BÀ ĐÁN - Thôi được, ông cứ mặc tôi, ông đi đi.

HƯƠNG, vẫn cười, cầm mũ đi ra cửa - Vâng, vậy mẹ đặt đâu, con xin ngồi đấy ạ.

Bà Hai vào.

LỚP II

BÀ ĐÁN, BÀ HAI

BÀ ĐÁN - Lạy bà, mời bà ngồi chơi ạ.

BÀ HAI - Tôi không dám, lạy bà ạ.

BÀ ĐÁN, vẻ mặt lo lắng, se sẽ - Thế nào bà ?

BÀ HAI, lắc đầu - Tôi đi làm mồi cho những chỗ thân bằng cố hữu có đến mấy chục đám rồi, thực tôi chưa thấy đám nào khó khăn như đám này.

BÀ ĐÁN, mặt hơi tái - Không xong à, bà ?

BÀ HAI, cười - Nào đã kịp nói câu gì mà bảo xong với không xong.

BÀ ĐÁN, cũng cười gượng - Chưa nói câu gì ?

BÀ HAI - Vâng, đã kịp nói câu gì đâu.

BÀ ĐÁN - Ông nghị, bà nghị mắc bận à ? Đi vắng à, thưa bà ?

BÀ HAI - Nếu mắc bận hay đi vắng thì đã đi một nhẽ... Nay, ông nghị làm sao ấy, bà ạ.

BÀ ĐÁN - Thưa bà, làm sao ?

BÀ HAI - Vậy ra bà cũng chưa biết ông nghị làm sao? Ông bà đây chơi thân với ông bà bên ấy thế mà cũng không rõ ra sao ?

BÀ ĐÁN, ngơ ngác - Thưa bà không, tôi có biết gì đâu. Vậy sao thế ? bà ? Có việc gì thế, bà ?

BÀ HAI - Tôi không rõ hẳn... nhưng hình như ông nghị hơi điên thì phải.

BÀ ĐÁN, kinh ngạc - Điên !

BÀ HAI - Vâng, hình như thế... Chiều hôm qua tôi đến chơi gặp lúc ông nghị bà nghị cùng có nhà. Tôi nghĩ bụng : « Thế này thì tiện quá ». Mà tôi hi hửng mừng thầm chắc chắn công việc thế nào cũng xong, vì ông nghị bà nghị tiếp đãi tôi ân cần quá đi mất thôi. Ông ấy bảo tôi : « Lâu lắm mới lại gặp bà Hai, bây giờ bà buôn bán nghe nói phát tài lắm thì phải ». Tôi đáp: « Nhờ giờ cũng khá vậy, nhưng cái khá của nhà tôi chẳng bằng một cái tàu thủy của nhà ông ». Ông nghị thích chí cười ha hả. Thế rồi tôi vờ hỏi thăm tin tức ông bà : « Thưa ông bà, lâu nay ông bà có gặp ông Thông bà Thông không ạ ?, Bà nghị cười, bảo tôi : « Bên ông thông với bên nhà tôi thì ngày nào chả đi lại chơi bời với nhau ».

BÀ ĐÁN, cảm động - Vâng, kể hai nhà thực như một đấng ạ. Nhưng chúng tôi không muốn ngổ thẳng lời hỏi cháu Lan cho cháu Hương.

BÀ HAI - Vâng, thế cũng phải. Bà mỗi vẫn dễ nói hơn (hạ giọng). Với lại, nói không phải bà tha lỗi cho, nếu có sao thì cũng chẳng sao phải không, thưa bà ? Chứ tự mình nói mà người ta từ chối, vì biết đâu rằng người ta lại chưa nhận đám khác rồi, thì cũng... không tiện, phải không, thưa bà ?

BÀ ĐÁN - Vâng, có thể. Thế rồi sao nữa, thưa bà ?

BA HAI - Thế rồi, tôi sắp sửa gọi chuyện đến cậu Hương thì lạ quá bà ạ, lạ quá đi mất cơ, bà ạ.

BÀ ĐÁN, chau mày ngẫm nghĩ - Lạ thế nào, thưa bà?

BÀ HAI, giọng bí mật - Bà ạ, mắt ông nghị tự nhiên đỏ ngầu, nhìn chòng chọc vào mắt tôi, làm tôi ngượng quá. Rồi tôi thấy hai giòng nước mắt chảy xuống gò má ông ấy, thì ra ông ấy khóc, bà ạ.

BÀ ĐÁN, kinh ngạc - Ông ấy khóc ?

BÀ HAI - Vâng, ông ấy khóc. Mà đương vui vẻ hẳn hoi, bà ạ. Chừng ông ấy ngượng với tôi, nên hai tay ôm đầu ngồi cúi gằm mặt xuống. Lúc bấy giờ bà nghị mời tôi uống nước, tôi nâng chén mời ông nghị. Ông ấy chẳ

nói gì cả...

BÀ ĐÁN - Chả nói gì cả ?

BÀ HAI - Vâng, chả nói gì cả. Tôi nghĩ mãi, có nhớ ra xem có sơ ý nói điều gì mà làm méch lòng ông ấy không, nhưng không, thực không, tôi chưa nói gì, ngoài những câu chuyện hỏi thăm, hỏi nom.

BÀ ĐÁN - Lạ nhỉ !

BÀ HAI - Tôi giận quá, đứng dậy chào xin về, thì bà nghị lại giữ. Rồi quay ra hỏi ông ấy : « Ông sao thế, ông ? Ông lại khó chịu phải không ? » Ông nghị vẫn chẳng nói chẳng rằng mà tôi thấy ông ấy rung cả hai vai, hình như nức lên ấy, bà ạ.

BÀ ĐÁN - Nức lên ?

BÀ HAI - Vâng, nức lên, Bà nghị thì thâm bảo tôi : « Bà tha lỗi cho, nhà tôi khó ở ». Ngồi lại không tiện, phải không, thưa bà ? Vì thế, tôi đứng lên xin cáo, thành thử việc bà nhờ nói hộ tôi chưa kịp đả động tới.

Ông thông Đán ở ngoài ấy mạnh cửa đi vào.

LỚP III

BÀ ĐÁN, BÀ HAI, ÔNG ĐÁN

BÀ HAI, đứng dậy - Lạy ông ạ, ông đi chơi về ?

ÔNG ĐÁN, giọng đầy vẻ tức giận - Không dám, mời bà ngồi chơi.

Bà Hai, bà Đán cùng ngồi trong khi ông Đán chấp tay sau lưng đi đi lại lại, tiếng giày cồm cộp.

BÀ HAI - Thưa ông, độ rầy ông có được mạnh không ạ ?

ÔNG ĐÁN, sẵn - Cảm ơn bà.

BÀ HAI - Thưa ông, cậu cử Hương đã sắp xuất chính chưa ạ ?

ÔNG ĐÁN - Chưa ạ.

BÀ HAI - Cậu cử nhà lành lợi lắm.

BÀ ĐÁN, thấy chồng lặng thinh liền đỡ lời - Thưa bà, cháu tiếng thế mà chưa biết gì đâu ạ.

BÀ HAI - Thưa ông, nghe nói cưới vợ xong cho cậu cử, ông lại cho cậu cử sang tây.

ÔNG ĐÁN, lặng thinh đi đi lại lại.

BA ĐÁN, đỡ lời - Thưa bà, không đâu ạ, người ta đồn thế thôi đấy ạ, chứ bà tính nhà con một cho đi một chuyến cũng đã bạo lắm rồi, đâu dám còn cho đi chuyến nữa.

BÀ HAI, lườm ông Đán tỏ ý khó chịu, rồi đứng dậy - Thôi, chào ông bà, tôi xin về.

BÀ ĐÁN - Ấy, mời bà ngồi chơi đã.

BÀ HAI - Thưa bà tôi bận lắm ạ. Ông bà nhờ một việc chả nhẽ lại không giúp, chứ quả thực là tôi bận quá cơ ạ. Thôi, lạy ông tôi xin về.

ÔNG ĐÁN - Không dám, kính bà lại nhà.

BÀ ĐÁN, đưa bà Hai ra cửa - Trăm sự nhờ bà cố giúp cho đấy nhé.

BÀ HAI - Vâng, tôi xin hết lòng. Lạy bà ạ.

BÀ ĐÁN - Tôi không dám, lạy bà ạ.

Bà Hai ra

LỚP IV

BÀ ĐÁN, ÔNG ĐÁN

BÀ ĐÁN - Ông làm sao thế ?

ÔNG ĐÁN - Chẳng làm sao cả.

BÀ ĐÁN, chau mày - Tôi cũng đến khổ với ông thôi.
Ai lại ông làm như đuổi khách ấy !

ÔNG ĐÁN - Thì tôi có nói gì đâu.

BÀ ĐÁN - Thế không đủ à ? Phải nói : « bà séo đi »
mới là đủ hay sao ?

Ông Đán không đáp, đến nằm vật ra cái ghế nệm thờ
dài.

BÀ ĐÁN, lại gần - Ông sao thế ?

ÔNG ĐÁN - Chẳng sao cả.

BÀ ĐÁN, âu yếm - Có chuyện gì ông cứ nói thực với
tôi, giấu tôi làm gì.

ÔNG ĐÁN - Tức lắm, bà ạ.

BÀ ĐÁN - Tức về việc gì thế, ông ?

ÔNG ĐÁN, đứng dậy - Tức chết đi được. Hôm nay
bác nghị bác ấy làm như mắng vào mặt tôi, như đập vào

mặt tôi, như nhổ vào mặt tôi !

BÀ ĐÁN - Giời ơi ! Thế kia à ? Đầu đuôi ra sao hở ông ?

ÔNG ĐÁN - Đây này : vừa giờ tôi đến chơi bác ấy. Chuyện trò vui vẻ chả có điều gì. Bỗng mắt bác ấy đỏ ngầu lên, nhìn tôi chòng chọc, trông dữ dội lạ lùng.

BÀ ĐÁN - Mắt đỏ ngầu ? Bà Hai cũng bảo...

ÔNG ĐÁN - Lúc bấy giờ nhân tôi hỏi ý kiến bác ấy về thằng Hương, tôi cũng định gợi chuyện để xem có tiện dịp thì nói thẳng đến việc nhân duyên của nó, chứ chẳng cần bà mối bà lái nữa, họ chỉ được cái khéo nói thực vô tích sự.

BÀ ĐÁN - Thế ông gợi đến thằng Hương à ?

ÔNG ĐÁN - Phải. Tôi hỏi ý kiến bác ấy xem có nên cho nó sang Pháp một lần nữa để thi tiến sĩ luật không ?

BÀ ĐÁN - Thế bác ấy bảo sao ?

ÔNG ĐÁN - Bác ấy sùng sộ với tôi, bảo tôi trưởng giả, muốn con đỗ ông nghè, ông thạc để lên chức cụ cố.

BÀ ĐÁN - Bác ấy bảo thế à, ông ta bảo thế kia à ?

ÔNG ĐÁN - Tôi giận đáp lại : «Nhu thế sao lại là

trưởng giả được ». Tức thì bác ấy đứng dậy, ả đổ ghế, hất cả giấy má chén đĩa ở trên bàn xuống đất và luôn mồm nhắc đi nhắc lại : « Thế không là trưởng giả thì thế nào mới là trưởng giả, thế không là trưởng giả thì thế nào mới là trưởng giả ? »

BÀ DÁN, rơm rớm nước mắt - Bác ấy tệ đến nước ấy kia à ?

ÔNG DÁN - Nào đã hết đâu. Tôi hàm hàm ra về, cái Lan nó ra kêu van xin lỗi, tôi cũng mặc. Nhưng về phần bác nghị, thì không những bác ấy không xin lỗi tôi mà bác ấy còn đuổi theo tôi ra đến tận cửa để thét vào mặt tôi rằng từ nay tôi đừng nói đến thằng Hương với bác ấy nữa, vì nó tây lắm. Rồi bác ấy tiếp luôn một tràng : « Phế đi ! phế đi ! phế đi ! Đoảng, đoảng, đoảng ! »

BÀ DÁN - Giời ơi ! Thế này thì còn mặt mũi nào trông thấy nhau nữa ! Đây, bạn bè thân mật đấy ! Hơn hai mươi năm chơi bời với nhau đấy. Tử tế lắm vào !

ÔNG DÁN, nằm vật trên ghê nệm thở dài suy nghĩ, rồi nói một mình - Hay bác ấy biết... mình đang gặp bước khó khăn... (ngồi dậy, vẻ mặt dụi dụi).

BÀ DÁN - Cũng may mà bà Hai chưa đả động đến việc thằng Hương. Thôi, đến nước này thì chả còn mặt mũi nào mà nghĩ đến chuyện thông gia nữa. (Cười chua

chát) Hừ ! chưa thông gia đã oan gia rồi đấy.

ÔNG ĐÁN, chấp tay sau lưng đi đi lại lại - Khó nghĩ quá.

BÀ ĐÁN - Chỉ có một việc tuyệt giao, chứ còn phải khó nghĩ gì nữa.

ÔNG ĐÁN - Nhưng mình cần phải thông gia với bác nghị Vần thì bà bảo sao ?

BÀ ĐÁN, giọng kéo dài - Cần ! Dễ thường không lấy được con nghị Vần thì con tôi ế vợ chắc.

ÔNG ĐÁN - Không ế vợ, nhưng...

BÀ ĐÁN, thét - Nhưng sao ? Ông bảo con tôi không lấy được con ông nghị Vần thì đã sao ?

ÔNG ĐÁN - Sẽ mồm chứ bà. Nhỡ người nhà của nó nghe thấy thì mình còn ra sao nữa ?

BÀ ĐÁN - Sợ bác ấy thế kia à ? Người ta xử tệ với mình thế mà còn giữ gìn nữa kia à ?

ÔNG ĐÁN, đến gần hạ giọng - Bà chẳng hiểu làm ăn ra sao cả. Bà có biết cái số bốn vạn nợ nhà ngân hàng nguy hiểm thế nào cho mình không ?

BÀ ĐÁN - Giả ! giả !

ÔNG ĐÁN - Bà làm như đào tiền dưới đất lên được. Vẫn biết cái mỏ than của mình giá có tới mười hai, mười ba vạn. Nhưng kinh-tế này chẳng ai ăn than cho mình nữa. Đến muốn bán mỏ cũng chẳng tìm được ai người ta mua cho nữa là. Thế mà cái số nợ bốn vạn thì ba tháng nữa đến hạn giả rồi, không giả được thì nó tịch ký mỏ, nó bán rẻ, bán đắt, khéo lắm chỉ đủ số nợ. Đây, bà xem có nguy không ?

BÀ ĐÁN - Nguy thì nguy, nhưng việc ấy có liên can gì đến việc hôn nhân của thằng Hương ?

ÔNG ĐÁN, vùnh vãng đi đi lại lại - Bà chẳng hiểu gì hết. Bà có biết tại sao tôi phải vội đánh giầy thép bảo nó về ngay không ? Một phần cũng vì tôi sợ khi mỏ đã bị tịch ký rồi thì có lẽ cũng chả còn tiền mà gửi sang cho nó ăn học nữa. Nhưng phần chính... điều cốt tử là tôi nghĩ đến việc hôn nhân của nó, nó phải về ngay mới xong... Bà đã hiểu chưa ?

BÀ ĐÁN - Tôi còn hiểu làm sao được ?

ÔNG ĐÁN, chau mày - Đây này, thí dụ tôi bảo với bên thông gia : « Tôi có cái mỏ than đáng giá hơn mười ba vạn bạc, hẳn bác cũng biết đấy, bây giờ tôi đem cái mỏ ấy làm món bảo đảm vay bác bốn vạn để trang trải công nợ, nếu không thì mỏ sẽ bị tịch biên mất. Mỏ ấy chẳng qua sau này cũng về tay con tôi, nghĩa là con

rẻ và con gái bác, bác nên nghĩ giúp tôi tức là bác gây dựng cho con rẻ và con gái bác ». Tôi mở miệng nói thế, liệu ông thông gia có từ chối nổi không ?

BÀ ĐÁN, vẫn còn tức giận, giọng mỉa mai - Vậy ra ông định bắt con tôi đi đào mỏ đấy !

ÔNG ĐÁN, giọng gắt - Không phải là đào mỏ. Mình có nghèo nàn gì mà bảo cho con đi đào mỏ vàng, mỏ bạc. Chẳng qua mình chỉ nhờ ít vốn, để qua lúc khó khăn, rồi sau này mình trả sòng phẳng. Lấy lại mình cũng trả lại kia mà ! Thế sao lại gọi là đào mỏ được ?

BÀ ĐÁN, thở dài - Dẫu sao cũng lỡ rồi. Đến nước này thì còn mặt mũi nào mà đi hỏi con người ta cho con mình nữa. Với lại vị tất người ta đã bằng lòng kia mà.

ÔNG ĐÁN - Bà cứ để tôi xoay.

BÀ ĐÁN, gắt - Còn xoay sở gì nữa !

ÔNG ĐÁN, giọng tự đắc - Chà ! đến việc khó gấp trăm gấp nghìn còn xong, nữa là cái việc nhỏ mọn này (có tiếng giày lộp cộp và tiếng mở cửa). Suyt ! Kìa, Hương đấy à. Con đi chơi đâu về đấy ?

Hương vào

LỚP VI

THÊM HƯƠNG

HƯƠNG - Thừa thầy mẹ, con vừa gặp anh Tô, anh ấy nói chuyện bác nghị Vấn ồm nặng lắm.

ÔNG ĐÁN - Ồm nặng ?

HƯƠNG - Vâng, ồm nặng, nhưng hai bác dấu kín, không cho ai biết.

BÀ ĐÁN - Bệnh ra sao, con ?

HƯƠNG - Bác nghị mắc bệnh Neurasthénie ạ, bệnh thần kinh ạ.

BÀ ĐÁN - Thế kia à !

HƯƠNG - Anh Tô chữa cho bác nghị đã gần tháng nay. Anh ấy nói tuy bệnh đã bớt nhiều, nhưng cũng phải ba, bốn tháng nữa mới ra mới khỏi được. Anh ấy dặn nhất là không nên để bác nghị tức tối điều gì, mà bác nghị phải nghỉ hẳn mới khỏi được. Chỉ vì luôn mười mấy năm nay, bác suy nghĩ khó nhọc về công kia việc nọ nhiều quá nên thần kinh hệ bị yếu.

ÔNG ĐÁN, mơ màng - Vậy ba, bốn tháng nữa mới khỏi ?

HƯƠNG - Vâng. Hết sức chữa thì ba, bốn tháng nữa mới khỏi. Con xem ra anh Tô tận tâm với bác nghị lắm.

ÔNG ĐÁN, vội hỏi - Tô là ai thế ? Hấn đã có vợ chưa?

HƯƠNG - Bẩm thầy, anh Tô là bạn con, ngày ở Pháp, cùng học ở Toulouse với con.

ÔNG ĐÁN, nóng nảy - Hấn đã có vợ chưa ?

HƯƠNG - Bẩm đã. Anh Tô đã có vợ và hai con.

ÔNG ĐÁN, Cười vui mừng - Thế thì tốt lắm !

HƯƠNG, cũng cười - Thầy tưởng anh ấy hết lòng chăm nom bác nghị là vì anh ấy ngấp nghé Lan chẳng? Anh ấy tử tế với bác nghị, yêu mến bác ấy nữa, là chỉ vì... tức cười lắm thầy ạ, là chỉ vì trước kia anh ấy cũng mắc bệnh Neurasthensie, y như hết bệnh bác nghị. Anh Tô bảo, cái bệnh ấy, ai mà đã mắc phải thì rất hay thương, hay yêu người mắc cùng bệnh với mình.

ÔNG ĐÁN, hớn hờ - Thế à ?

HƯƠNG - Vâng, rõ thực đồng bệnh tương lân là thế.

ÔNG ĐÁN - Đồng bệnh tương lân ! Phải, đồng bệnh tương lân (phá lên cười).

BÀ ĐÁN - Cái gì mà ông cười to thế ?

ÔNG ĐÁN, vẫn cười - Không... Đồng bệnh tương lân. Thế bệnh ấy ông đốc Tô bảo chữa khỏi ?

HƯƠNG - Vâng. Chữa khỏi. Giảm dị lắm...

ÔNG ĐÁN - Nhưng bệnh trạng ra sao ?

HƯƠNG - Bẩm, người mắc bệnh ấy buồn phiền luôn, có khi khóc nức nở như trẻ con vậy. Nặng nhất là thời kỳ yên lặng : bệnh nhân bị cái tư tưởng tự sát ám ảnh. Nhẹ nhất, nghĩa là lúc đã đỡ và có hy vọng khỏi được, thì bệnh nhân thường có cái tật gắt gỏng đập phá, nghe câu gì ngang tai là con tức phát lên liền rồi vớ cái gì cũng đập cũng ném.

ÔNG ĐÁN, vui mừng - Thế ra bác nghị Vần đã đỡ nhiều rồi đây.

HƯƠNG - Vâng, bác đang ở thời kỳ gắt gỏng, đập phá.

ÔNG ĐÁN, mơ màng - Hai tháng nữa liệu có khỏi được không nhỉ ? Thầy hỏi con cặn kẽ thế là vì nhiều lúc thầy thấy buồn phiền, tức tối, thầy sợ không khéo thầy cũng mắc bệnh Neurasthenie mất thôi. Lâu nay thầy lo nghĩ nhiều quá.

HƯƠNG, nhìn cha tỏ vẻ lo lắng - Thế thì thầy phải nghỉ mới được. Làm việc nhiều dễ mắc bệnh Neurasthenie lắm.

ÔNG ĐÁN, lao đao ngồi xuống ghế, hai tay bưng mặt - Lâu nay thầy giấu mẹ với con, chứ cái bệnh con vừa kể, thầy thấy giống bệnh của thầy lắm. Có lẽ phải chữa ngay mới được. Thầy cứ tưởng nhẹ, nhưng nghe con nói thầy lo lắm.

HƯƠNG - Bẩm thầy, thầy cứ yên lòng không sợ gì hết, dầu sao cũng có thuốc.

ÔNG ĐÁN, ngừng mặt lên, mắt đỏ ngầu - Hai tháng nữa liệu bác nghị đã khỏi được chưa, con nhỉ ?

HƯƠNG - Bẩm, cái đó con cũng không biết rõ, nhưng cứ lời anh Tô thì bệnh bác nghị đã đỡ nhiều. Bây giờ một tuần lễ bác nghị chỉ còn lên cơn một, hai lần mà thôi.

ÔNG ĐÁN, nói với bà Đán - Thì ra tôi đến chơi vào giữa lúc bác ấy lên cơn. Đây, tôi đã bảo bác ấy không thể xử tệ với mình được. Chẳng qua chỉ vì bệnh thần kinh, (suy nghĩ). Đồng bệnh... tương lân (phá lên cười).

BÀ ĐÁN - Ông sao thế ?

Ông Đán chùng chùng nhìn bà Đán

BÀ ĐÁN, sợ hãi - Hương ơi, thầy làm sao thế kia, con ?

HƯƠNG - Không, thầy có làm sao đâu.

BÀ ĐÁN - Con trông thầy kia kia ! Sao mắt thầy đỏ thế kia ? Ô kìa thầy khóc kìa.

ÔNG ĐÁN, hằm hằm - Khóc à ! Khóc à !

(ông vừa nói vừa vứt tung hộp thuốc lá, bao diêm và cả cái khăn ren giải bàn xuống đất.)

BÀ ĐÁN - Ô hay, ông làm sao thế ?

ÔNG ĐÁN - Làm sao à ! Làm sao à !

BÀ ĐÁN - Hương, con xem thầy liệu có việc gì không kìa, con ?

HƯƠNG - Con phải đi mời anh Tô mới được.

BÀ ĐÁN - Ừ, con đi ngay đi nhé.

HƯƠNG - Vâng.

Hương ra vội vàng.

LỚP VII

ÔNG ĐÁN, BÀ ĐÁN

ÔNG ĐÁN, cười - Bà đã hiểu mưu mẹo của tôi chưa?

BÀ ĐÁN - Ông sao thế, ông ?

ÔNG ĐÁN, vẫn cười - Chẳng sao cả. Nhưng bà đã hiểu mưu mẹo của tôi chưa ?

BÀ ĐÁN - Có thánh hiểu được mưu của ông. Nhưng ông sao thế ? Làm tôi sợ hết hồn.

ÔNG ĐÁN - Có gì đâu ! Bà không nghe thằng Hương nó nói : người mắc bệnh, nhất là bệnh thần kinh rất yêu mến người mắc cùng bệnh với mình à ?

BÀ ĐÁN, ngơ ngác - Thế sao ?

ÔNG ĐÁN - Tôi sẽ mắc bệnh thần kinh để thông gia với bác nghị Vần

BÀ ĐÁN - Chết ! Ông mắc bệnh thần kinh ?

ÔNG ĐÁN - Nghĩa là tôi vờ mắc bệnh thần kinh. Nhưng bà phải giữ kín lắm đấy nhé, giấu cả thằng Hương. Để bại lộ thì mưu hỏng hết đấy. Tôi bảo bà làm gì, bà cứ việc làm cho tôi, đừng hỏi vặn gì cả nhé...(Có tiếng chuông điện) Suyt !

Thục vào

THỤC - Bẩm ông bà, có ông nghị sang chơi.

ÔNG ĐÁN, nói nhỏ - Ông nghị à ? (dụi mắt đỏ ngầu và thét) Phế ! phế ! phế ! Phế nó đi, bà biết chưa ?

LỚP VIII

Thêm ÔNG VẤN

ÔNG VẤN - Chào hai bác !

BÀ ĐÁN - Không dám ạ, chào bác.

ÔNG VẤN, giọng hối hận - Tôi đến xin lỗi bác thông. Ban nãy quả thật tôi lên con mê sảng (nhìn ông Đán). Nhưng bác Thông làm sao thế kia ?

ÔNG ĐÁN - Sao ? Bác bảo tôi làm sao ?

ÔNG VẤN - Mắt bác đỏ như mắt cá rói, mà hình như...

ÔNG ĐÁN, sùng sộ - Vì có gì bác lại bảo mắt tôi như mắt cá rói ? Hở ? Hở ? Mắt cá rói ! Đây mắt cá rói, đây mắt cá rói, đây ! (vừa nói vừa vút hộp thuốc lá, bao diêm chén uống nước xuống đất. Đoạn đứng dậy ưỡn đờ đờ, rồi vùng vằng chạy ra cửa.)

Ông Đán ra

LỚP IX

ÔNG VẤN, BÀ ĐÁN

ÔNG VẤN, lo sợ - Bác giai sao thế, bác ?

BÀ ĐÁN - Tôi cũng không hiểu. Từ lúc ở đằng bác về, thì tự nhiên ra thế, khóc chán rồi đập phá.

ÔNG VẤN - Chắc bác giai giận tôi.

BÀ ĐÁN - Không phải đâu bác ạ. Ít lâu nay nhà tôi thường thế đấy. Nhà tôi hình như mắc bệnh gì, lạ lắm, nhiều lúc như điên ấy.

ÔNG VẤN, hoảng hốt - Bệnh thần kinh rồi ! Bệnh Neurasthenie rồi ! Phải rồi ! vậy phải đi giữ bác giai lại mới được, không nhỡ bác tự tử thì khôn, bệnh mới mắc nguy hiểm lắm kia đấy. Chết chữa, chắc bác ấy tức quá hóa phát bệnh (chạy vội ra cửa). Bệnh Neurasthenie ! Chết chữa ! Bệnh Neurasthenie rồi ! Đích rồi !

BÀ ĐÁN, chạy theo kêu - Bác cứu nhà tôi với.

HẠ MÀN

Hết hồi thứ nhất

HỒI THỨ HAI

(vẫn cảnh trước)

LỚP I

THỰC, SÙNG

SÙNG, nhặt những mảnh bát, đĩa vỡ bỏ vào cái thùng
- Không biết vì sao bỗng dưng ông lại sinh ra bệnh hoạn như thế này nhỉ ?

THỰC, lau bàn ghê ướt - Còn ai biết vì sao nữa ?

SUNG - Mà lạ quá mày a, ông chỉ đập toàn những bát đĩa xoàng thôi. Ừ tao hãy hỏi mày, mày có hiểu tại sao cái lọ cổ, cái thống cổ kia ông không đập ?

THỰC - Mày tính những thứ ấy hằng trăm bạc, ai dại gì lại đập !

SÙNG - Ừ thì ai dại gì, phải không mày ? Nhưng ông dại thực cơ mà.

THỰC - Mày chỉ nói hỗn !

SÙNG - Thì mày không nhớ thấy bà phàn nàn luôn rằng ông điên đấy à ?

THỰC - Điên khác dại khác chứ.

SÙNG, cười - Dễ ông điên khôn đấy mày ạ.

THỤC - Giữ mồm miệng kéo lại xéo sớm. Mày phải biết lúc con ông lên thì ông vớ được cái gì ông đập cái ấy, chứ chẳng nhẽ lại lần ra tận chỗ cái thống kia mà đập ư.

SÙNG, cười - Ừ thì ông vớ được cái gì ông đập cái ấy. Nhưng tao hãy hỏi mày sao ông lại vớ được rất những cái chén rẻ tiền mà đập... mà đập cho sưng tay. Đây nhé bộ chén gửi ở tây về, mày xem ông đã đập một chiếc nào đâu. Còn bộ chén bà mua ở hiệu nhật bản, có đồng rưỡi mười hai chiếc thì ông đập hoang, đập hủy. Bà đã phải mua đi mua lại đến bốn năm lần rồi.

THỤC - Mày tính đồng rưỡi mà chả là tiền à !

SÙNG - Nhật hết những mảnh vỡ rồi nhắc thúng toan đi, bỗng chẳng nói chẳng rằng, cầm một mảnh ném xuống thêm gạch, tiếng kêu xoảng.

THỤC - Giời ơi ! cái gì thế mày ?

SÙNG, cười ngất nghẹo - Tao đập lại một lần nữa, kéo phí của giời !

THỤC - Khỉ ! làm người ta giật mình lên ! Mày bảo phí của giời cái gì ?

SÙNG - Tao thấy những mảnh vỡ còn to quá nên tao đập cho sướng tay để rồi nhặt lại một thể.

Hương vào.

LỚP II

Thêm HƯƠNG rồi LAN

HƯƠNG - Cái gì thế ? (Nhìn quanh) Ông đâu ?

THỰC - Thưa cậu, ông vừa đi chơi.

HƯƠNG, mim cười - Sợ quá, tôi tưởng ông đập.

Sùng lén mang thúng mảnh bát vỡ xuống nhà. Có tiếng chuông điện.

HƯƠNG - Kìa Thực, ai gọi của.

THỰC, mở cửa rồi nói ra ngoài đường - Lạ cô ạ. Thưa cô, ông bà con đi vắng cả, nhưng có cậu con ở nhà, mời cô vào chơi ạ.

LAN, bước vào - Thôi tôi chỉ nhờ chị đưa lọ thuốc này hầu ông thôi. Với lại chị nói hộ với ông rằng chốc nữa thầy tôi sang chơi.

THỰC - Vâng.

LAN - Nhẽ thầy tôi sang ngay, nhưng vì có người mách một thứ thuốc mới nên thầy tôi vừa về đến nhà, lại lên xe đi thẳng, chừng đi đến hiệu bào chế.

THỤC - Thưa cô, cụ nghị nhà tử tế với ông con quá.

HƯƠNG, đến gần ngả đầu - Xin kính chào cô.

LAN, luống cuống - Tôi không dám... xin kính chào ông.

HƯƠNG - Cô mang thuốc lại cho thầy tôi ?

LAN - Vâng, thầy tôi bảo mang lại rồi tí nữa thầy tôi sang.

HƯƠNG - Làm phiền bác nghị quá... nhưng bệnh bác lâu nay ra sao, thưa... thưa cô (cười giọng tán). Đáng lẽ kêu bác là bác thì phải kêu... kêu cô là chị mới đúng, nhỉ ?

Lan bẽn lẽn cúi đầu không đáp.

HƯƠNG - Được cái cô ít tuổi hơn tôi, thì gọi là cô cũng không sao. Thưa cô, năm nay cô bao nhiêu tuổi nhỉ ?

Thục bỏ vào trong nhà tủm tỉm cười.

LAN, se sẽ - Thưa... ông tôi mười chín.

HƯƠNG - Đấy cô kém tôi những sáu tuổi. Là em là phải lắm. Tôi hăm năm rồi, có lẽ già quá, cô nhỉ ?

LAN, đã hơi bạo - Hăm năm thì già gì ?

HƯƠNG - Thế à ? Chưa già ư ? Thích nhỉ ! chưa già! hăm năm mà chưa già !

Lan thấy Hương vui tính quá bật buồn cười.

HƯƠNG - Nhưng chết chữa, tôi vô lễ quá, để cô đứng mãi mời cô ngồi chơi.

LAN - Không sao ạ, tôi xin về thôi.

HƯƠNG - Ai lại thế, mời cô ngồi chơi xơi nước đã; Với lại thầy tôi dặn hễ cô mang thuốc sang thì thế nào cũng cố giữ cô lại, để chờ thầy tôi về, thầy tôi muốn nhờ cô nói hộ với bác nghị điều gì đấy.

LAN, mỉm cười đi lại chỗ bàn ghế - Bác thông biết em sang hay sao mà dặn anh giữ ?

HƯƠNG - Sao lại không biết ? Nhưng cô ngồi chơi đã.

LAN - Thôi anh để em về (nhưng vẫn ngồi xuống ghế).

HƯƠNG, giọng tán - Các cụ ốm cũng là một dịp để tôi được có hân hạnh gặp cô luôn.

LAN, mỉm cười - Chỉ đại đột.

HƯƠNG - Bệnh các cụ như thế, thì phỏng có gì đáng lo. Chỉ đập với phá. Bất quá một tháng tốn vài chục bạc chén, đĩa và các thứ lặt vặt.

LAN - Tưởng bệnh thế là nặng đấy chứ?... Nhưng lạ quá từ khi bác thông mắc cùng bệnh với thầy tôi thì tự nhiên thầy tôi bớt hẳn đi.

HƯƠNG - Bớt hẳn đi ?

LAN - Vâng, bớt hẳn đi. Thầy tôi không đập phá nữa. Mà cũng không hay gắt gỏng, buồn phiền nữa. Hôm nọ mẹ tôi nói đùa, bảo thầy tôi : ông bạn xuất ngày tra khảo sách với đi hỏi mua thuốc cho bác thông đến nỗi quên hẳn ốm; mà thực anh ạ, thầy tôi lúc nào cũng chỉ nghĩ đến làm ông lang chữa thuốc cho bác thông.

HƯƠNG - Ông ấy tôi biết lấy gì đền lại cho xứng đáng

LAN - Thầy thuốc cũng bảo...

HƯƠNG - Anh Tô ấy phải không ?

LAN - Ông Tô cũng bảo thầy em bớt nhiều lắm; bớt mau chóng một cách không ngờ.

HƯƠNG, cười - Có lẽ thầy tôi chia đôi bệnh với bác, nên bác nhẹ đi như thế đấy.

LAN - Không phải thế. Chỉ vì trước kia thầy tôi chỉ nghĩ đến bệnh mình. Bây giờ thì lại chỉ nghĩ đến bệnh của bác thông.

HƯƠNG, cười nịnh - Cô giỏi khoa tâm lý lắm nhỉ. Chính thế đấy, khi mình không tưởng là mình ốm thì mình không ốm. Nếu vậy tôi phải giả ốm để thầy tôi quên bệnh của thầy tôi đi mới được.

Ông thông Đán rón rén mở cửa bên vào phòng hai người không trông thấy.

HƯƠNG, càng cười to - Nếu thầy tôi cũng nghĩ như tôi nghĩa là đã vờ ốm để chữa bệnh bác nghị thì buồn cười quá nhỉ ?

LỚP III

ÔNG ĐÁN, HUƠNG, LAN

ÔNG ĐÁN, bước mạnh, đằng hắng rồi gọi - Sùng !

LAN, vội đứng dậy chào - Lạy bác ạ.

ÔNG ĐÁN - Chị Lan sang chơi đấy à ?

LAN - Thưa bác, thầy cháu bảo mang lọ thuốc này sang bác dùng, thầy cháu đã dùng qua tốt lắm.

ÔNG ĐÁN - Cảm ơn bác, bác nghị tử tế quá. Thực chuyến này không có bác thì tôi không biết có còn sống đến hôm nay nữa không ? Cái bệnh ghê sợ quá, chị ạ.

LAN - Vâng, chính thế, bệnh ấy nguy hiểm lắm.

ÔNG ĐÁN - Bác nghị có nhà không, chị ?

LAN - Thưa bác, thầy cháu sắp sang chơi bên bác đấy ạ.

ÔNG ĐÁN - Sắp sang chơi ? Bác sắp sang chơi ?

LAN - Vâng, chỉ một lát nữa thôi ạ.

Ông Đán ngồi yên lặng mắt chùng chùng nhìn Lan.

HUƠNG - Bẩm thầy. (Ông Đán không nhúc nhích)
Bẩm thầy làm sao thế ?

LAN - Có lẽ bác lên con đây, anh ạ; cứ động nhắc đến tên thầy tôi là bác lên con thôi. Chắc bác còn giận thầy tôi... Kìa !

HƯƠNG - Tôi phải đi tìm anh Tô ngay mới được. (đứng dậy) Cô ngồi chơi, tôi đi một tí, sẽ về ngay.

LAN - Em cũng phải về nhà nói cho thầy em biết mới được. Lạy bác ạ (ông Đán vẫn không nhúc nhích mặt dữ tợn nhìn Lan).

Lan và Hương cùng ra.

LỚP IV

ÔNG ĐÁN - rồi THỰC

ÔNG ĐÁN, mỉm cười nói một mình - Khá lắm, anh chị có vẻ thân mật nhau lắm rồi. Mình chỉ ốm độ nửa tháng nữa là xong việc. Là được lòng cả bố lẫn con (gọi) Thực !

THỰC, vội vàng chạy ra - Giạ !

ÔNG ĐÁN - Bà đâu ?

THỰC - Bẩm ông bà con sang bên bà tham.

ÔNG ĐÁN - Mà đi tìm bà về ngay.

THỰC - Vàng ạ.

Thực ra

LỚP V

ÔNG ĐÁN, rồi BÀ ĐÁN.

Ông Đán ngồi suy nghĩ độ một phút rồi đứng dậy đi đi, lại lại trong phòng. Đến trước một cái gương đứng, ông trợn mắt, quắc mắt, dụi mắt, làm ra một người lên cơn mê sảng. Rồi phá lên cười.

Bà Đán vào tay mang một gói to.

BÀ ĐÁN - Cái gì thế ông ?

ÔNG ĐÁN - Bác nghị sắp sang chơi đấy ?

BÀ ĐÁN, mỉm cười - Thế à ?

ÔNG ĐÁN - Bà sửa soạn các thức ra cho tôi.

BÀ ĐÁN - Tôi tức cười đến chết mất thôi. (cười to)

ÔNG ĐÁN - Chết ! Bất thình lình bác nghị sang chơi thì mưu cơ đến bại lộ vì bà mất. Bà phải biết tôi đang lên cơn, Lan nó biết rồi, nó về tìm bác nghị đấy.

BÀ ĐÁN - Tôi biết nông nổi này thì giá tôi can ngăn

ông, đừng để ông...

ÔNG ĐÁN, gắt - Nồng nổi gì ? Mà can ngăn cái gì ?

BÀ ĐÁN - Can ngăn đừng để ông bày cái trò hề này ra... làm tôi cứ phải nhin cười mãi đến thất ruột mà chết thôi.

ÔNG ĐÁN - Giời ơi ! Có phải tôi tìm bà về để bà dạy tôi một bài học luân-lý đâu. Tôi chỉ xin bà sửa-soạn các thức ra cho tôi đập mà thôi. (giọng đầu dịu) Hương với Lan hai anh chị nghe chừng đã thân mật nhau lắm rồi. Hy vọng ! hy vọng lắm bà ạ... Vậy bà đã mua thêm, chén, đĩa chưa ?

BÀ ĐÁN, cười- Đây rồi. Thế mà cũng mất chán tiền ra đấy. Rõ phí của.

ÔNG ĐÁN - Bà làm tôi điên thật bây giờ đây này.

BÀ ĐÁN, cáu - Thà ông điên thật ! (Mở gói bày đĩa chén ra bàn, lại thêm hai cái lọ thanh trì men sứ.)

ÔNG ĐÁN - Bà mua cả lọ đấy à ? Thế thì hay lắm. Bà cắm hoa vào lọ cho được tự nhiên, rồi cất hai cái lọ cổ kia vào trong hòm, bác nghị có hỏi thì bảo tôi đập vỡ rồi nhé !

BÀ ĐÁN - Đây ông cắm hoa lấy. Tôi còn phải vào trong nhà bảo nó dọn cơm.

ÔNG ĐÁN - Ăn làm gì vội.

Bà Đán yên lặng đi vào nhà trong.

ÔNG ĐÁN, cầm hoa sang đôi lọ thanh trì mới mua bày vào chỗ hai cái lọ cổ, còn hai cái lọ này thì ông cất vào ngăn tủ giá, cửa gỗ, khóa lại, bỏ chìa vào túi - Chết chửa, tí nữa quên (ra đóng cửa vặn khóa). Khi bác nghị sang bấm chuông ta sẽ biết trước. (bày chén nhật bản ra bàn) Hà tiện quá đi mất thôi, mua được có sáu cái thế này, thì đập được mấy hờ ?

Có tiếng bấm chuông

Ông Đán giật mình vớ lấy cái chén và cái đĩa ném xuống đất. Bà Đán chạy ra.

BÀ ĐÁN - Sao thế ông ?

ÔNG ĐÁN, thét - Sao à ? sao à ? (lại đập).

Chuông vẫn kêu, bà Đán ra mở cửa.

TIẾNG NGƯỜI ĐƯA THƯ - Có thư.

BÀ ĐÁN, đóng cửa rồi cười đi vào - Rõ tên lừa ! Người đưa thư đấy có phải bác nghị đâu !

ÔNG ĐÁN - Thế có chán không ?... Nhưng cứ để những mảnh vỡ ở đấy đừng quét đi vội, bác nghị sắp

sang... Mà bà bảo nó pha nước rót vào các chén, cho tự nhiên.

Bà Đán thở dài, bỗng có tiếng chuông. Ông Đán cầm chén giờ lên.

BÀ ĐÁN, thì thầm - Để tôi mở cửa xem đã, đừng đập vội (ra mở cửa) Lạy bác ạ !

Tiếng chén đĩa theo liền.

LỚP VI

Thêm ÔNG VẤN

ÔNG VẤN, chạy vội vào - Chết chữa ! Sao thế ?

ÔNG ĐÁN, thét - Bác để mặc tôi, (chạy lại vớ lọ hoa ném xuống nền gạch) Bác cứ để mặc tôi.

ÔNG VẤN, Ôm lấy ông Đán ngồi xuống ghế - Khô quá, bệnh với hoạn.

BÀ ĐÁN, Cố nhin cười đi vào nhà trong - Thì để mặc.

ÔNG VẤN - Chết, sao bác lại dối với bác giai. Bác trông coi người ốm như thế thì hỏng... Có lẽ tôi phải sang ở liền bên này để săn sóc bác giai mới được.

Ông Đán hai tay ôm đầu ngồi yên lặng

ÔNG VẤN - Bác sao thế ? (Ông Đán lắc đầu) Bác không sao ? Bác gái không chiều bác ? (Đán gật) Bác chấp chi đàn bà. Họ thế cả đấy, bác ạ. Với lại họ cũng khó chịu với chúng mình lắm kia. Ai lại cứ đập phá ngày ấy sang ngày khác.

ÔNG ĐÁN, trừng trừng nhìn ông Vấn - Bác mắng tôi ? Bác nhiếc tôi ? Này nhiếc ! (ném chén xuống đất)

ÔNG VẤN - Thôi tôi xin bác, bác vuốt giận làm lành cho tôi được nhờ. Tôi lỡ lời... Tôi pha thuốc bác uống nhé ? (gọi) Sùng !

Sùng vào

ÔNG VẤN - Anh rót cho tôi chén nước. Nước lọc ấy nhé ! Vì...

SÙNG - Vâng

Sùng ra

ÔNG VẤN - Vì thuốc này không uống với nước hòa nóng được. Sợ bốc. Thuốc antineurasthénique đấy bác ạ. Bên này không có. Tôi gửi tàu bay mua tận bên tây kia đấy.

Sùng vào, bưng chén nước đặt lên bàn rồi ra liền.

ÔNG VẤN, mở nút lọ Cầm compte goutte, lảm bảm đếm từng giọt nhỏ vào trong chén nước - Đây bác uống. (Đán hất tay suýt đổ chén nước.) Chết, ai lại thế ! Uống chóng ngoan, (cười) mắc cái bệnh này, rõ như trẻ con ấy ! (cố ấn vào miệng cho Đán uống). Đây có khó khăn gì đâu, có cay đắng gì đâu ! Ngọt và thơm như chén chè đường vậy. Thế nào có thấy dễ chịu không ?

ÔNG ĐÁN, như chợt tỉnh nhìn ông Vấn - Bác sang chơi đây à ?

ÔNG VẤN, cười - Có dễ chịu không ?

ÔNG ĐÁN - Thưa bác tôi có sao đâu ?

ÔNG VẤN - Không sao ? Lại còn không sao ! Vừa rồi bác... (chợt nhớ ra, vội đổi giọng, nói chừa) À phải, bác không sao cả. Vừa rồi tôi tưởng... Không ! Bác không sao cả...

ÔNG ĐÁN - Bác bảo gì ?

ÔNG VẤN - Tôi bảo bác không mắc bệnh gì hết. Thuốc tôi đưa bác dùng là thuốc bổ đó thôi, bổ thần kinh hệ ai uống cũng được.

ÔNG ĐÁN - Ai uống cũng được ? Vậy bác cũng uống đây chứ ?

ÔNG VẤN - Vâng, tôi cũng uống, nhà tôi cũng uống, các cháu cũng uống. Tốt lắm.

ÔNG ĐÁN - Nhưng sao mỗi lần bác cho tôi uống thì tôi lại thấy tỉnh hẳn ra.

ÔNG VẤN - Vì là thuốc bổ mà lại ! Bây giờ thì bác đi ngủ một lát nhé. Phải ngủ nhiều mới được... Đêm nào trước khi đi ngủ bác cũng uống Passiflorine đấy chứ ?

ÔNG ĐÁN - Vâng, cảm ơn bác tôi vẫn uống.

ÔNG VẤN - Thế thì tốt lắm, còn thuốc Cephalose thì chuyến tàu bay này đã tới, tôi sẽ đem sang để bác dùng. (Dắt Đán đi vào phía buồng bên) tôi đưa bác đi ngủ nhé ?

ÔNG ĐÁN - Thôi, bác để mặc tôi.

ÔNG VẤN - Còn mặc gì nữa. Phải đi ngủ cho khỏe chứ lị !

ÔNG ĐÁN Vậy bác để tôi nằm nghỉ ở divan kia mà.

ÔNG VẤN - Vâng cũng được. (Ông Đán nằm xuống ghế nệm dài) Bác duỗi thẳng chân ra. Thế. Nhắm mắt lại. Không ngủ nhưng cũng nhắm mắt làm như ngủ. Thôi bác nằm nghỉ, tôi về nhé ? Nhớ hai giờ sau lại uống một thìa nữa, một thìa thứ thuốc tôi đưa cho bác lúc nãy ấy mà... Chốc tôi bảo cháu nó mang thuốc tiêm

sang cho bác. Đưa cả người infirmier sang nữa. Với lại đem lê táo sang bác xơi. Phải ăn nhiều hoa quả mới được... À, bác vẫn ăn cơm rau thôi đấy chứ ? ... Nhớ nhé ! rất kiêng thịt cá, mỡ màng.

ÔNG ĐÁN - Vâng, tôi ăn cơm toàn với rau đậu.

ÔNG VẤN - Thế thì tốt lắm. Thôi tôi về đây.

ÔNG ĐÁN - Mời bác ngồi chơi đã.

ÔNG VẤN - Thôi, tôi về... Nhớ hai giờ sau uống thuốc.

ÔNG ĐÁN - Vâng.

ÔNG VẤN - Kiêng thịt cá, nhất là mỡ.

ÔNG ĐÁN - Vâng.

ÔNG VẤN - Ăn cơm với rau đậu.

ÔNG ĐÁN - Vâng.

ÔNG VẤN - Thôi chào bác.

ÔNG ĐÁN, Ngồi dậy - Xin...

ÔNG VẤN - Ấy cứ nằm. Nhớ ăn nhiều hoa quả.

ÔNG ĐÁN - Vâng.

ÔNG VẤN - Thôi chào bác nằm nghỉ tôi về.

ÔNG ĐÁN - Không dám, chào bác.

ÔNG VẤN, ra đến cửa - Nhớ hai giờ sau uống thuốc.

Ông Vấn ra

LỚP VII

ÔNG ĐÁN rồi BÀ ĐÁN, SÙNG, THỤC.

ÔNG ĐÁN, ngồi dậy nhìn ra cửa, rồi đứng lên đánh riêm hút thuốc lá, mỉm cười - Đáng lẽ mình phải kiêng thuốc lá kia đấy... Thuốc lá hại thần kinh (suy nghĩ) Bao giờ đến kết cục ?

BÀ ĐÁN, ở buồng bên bước ra, ngơ ngác nhìn - Bác nghị về rồi à ?

ÔNG ĐÁN - Bác nghị về rồi.

BÀ ĐÁN, nhìn xuống đất - Giời ơi nhà với cửa ! (gọi Sùng)

Sùng ra

BÀ ĐÁN - Thu dọn đi chứ để mà thờ đấy à ? ... Khô quá, tôi cũng đến chết với ông.

ÔNG ĐÁN, đưa mắt ra hiệu - Bà lòi thôi lắm. Bà không nhớ tôi ồm à ?

Sùng vội nhặt những mảnh vỡ

BÀ ĐÁN - Nhưng ông điên cũng phải vừa vừa chứ thì thày trò tôi mới kịp thu dọn. Ai lại mới từ sáng đến giờ đã hai con rồi.

ÔNG ĐÁN, gất - Bà lòi thôi lắm.

Ông Đán vùng mở cửa ra đi

BÀ ĐÁN - Đây ! mày xem ; Sùng ạ, ông rồi ra điên thực mất thôi.

SÙNG - Vâng, bẩm bà tha tội cho con, chứ không khéo ông điên thực rồi.

BÀ ĐÁN - Cậu cử sáng nay có xoi cơm nhà đấy chứ?

SÙNG - Bẩm bà con cũng không thấy cậu con dặn gì? Thế thì chắc cậu con xoi cơm nhà đấy ạ.

Có tiếng chuông điện

BÀ ĐÁN - Mày thu dọn mau cất xuống nhà, chẳng khách đến chơi kia kìa. (Nói một mình) Hay lại ông nghị đấy ? (gọi) Thực, ra mở cửa.

Thực vào

THỤC, mở cửa - Lạy bà ạ.

TIẾNG BÀ HAI, ở ngoài - Bà có nhà không ?

THỤC - Bẩm, có ạ, bà con ở nhà ạ.

Thục ra, Sùng cũng mang thúng mảnh vỡ ra.

LỚP VII

BÀ HAI, BÀ ĐÁN

BÀ HAI - Lạy bà ạ.

BÀ ĐÁN - Không dám, lạy bà ạ.

BÀ HAI, cười - Hé hé hé hé ! Sắp sửa đi thì vừa.

BÀ ĐÁN - Cái gì thế bà ? Sắp sửa gì thế ?

BÀ HAI - Còn sắp sửa gì nữa ? Đồ nấu chứ còn gì nữa. (hạ giọng) Mười phần xong đến tám, chín rồi.

BÀ ĐÁN, vui mừng - Chừng bà nói chuyện việc hôn nhân của cháu Hương ?

BÀ HAI - Vâng, chứ còn gì nữa ? Buồn cười lắm bà ạ, lại chính ông nghị gọi ra trước.

BÀ ĐÁN - Chính ông nghị gọi ra trước ?

BÀ HAI - Vâng. Tối hôm qua tôi lại chơi đờng bà nghị. Bà nghị đi vắng chỉ có mình ông nghị ở nhà. Tôi chưa dám đả động gì đến việc cưới xin, chỉ nói chuyện về bệnh trạng ông nhà. Thế rồi ông nghị ngấm nghĩ bảo tôi : « Giá được cái Lan nó về làm dâu ông ấy để nó trông nom săn sóc cho ông ấy thì ông ấy mới khỏi được.» (cười) Ông nghị kêu bà không biết chiều ông thông.

BÀ ĐÁN, cười - Ai mà chiều được; muốn chiều lấy vợ lẽ về để nó chiều cho.

BÀ HAI - Thế rồi ông ấy phàn nàn với tôi câu này, bà ạ. Ông ấy bảo cậu Hương tính nết khá lắm mà hai nhà chơi thân với nhau, kể thì thông gia với nhau rất nên. Nhưng hôm ông thông sang chơi có nói chuyện đến cậu Hương, thì ông nghị lên cơn mê, thành thử ông thông tưởng ông nghị không bằng lòng !

Bà nghị cũng bảo ông nghị rằng ông thông giận ông nghị lắm. Thế rồi ông nghị thì thầm bảo tôi rằng có lẽ vì tức giận bạn mà ông nhà ốm.

BÀ ĐÁN - Ông nghị bảo thế à, thưa bà ?

BÀ HAI - Vâng. Tôi liền nói hùn mãi vào, tôi bảo hai nhà chơi thân với nhau thế mà chả thông gia với nhau thì rất đáng tiếc, rồi tôi khen mãi cậu cử nhà. Tôi lại

khen lấy khen để cô Lan. Về sau tôi bảo ông nghị rằng : để tôi nói với ông thông bà thông, chứ chả khi nào ông thông lại giận ông nghị. Ấy, câu chuyện đến đây thì tôi về, vì ông nghị có tô-lô-phôn gọi.

BÀ ĐÁN, hí hửng - Chả nói dẫu gì bà chứ cái Lan mà lấy được thằng Hương nhà tôi thực là nó tốt số lắm đấy.

BÀ HAI - Vâng, chứ gì !

BÀ ĐÁN - Không phải tôi khoe khoang con tôi, nhưng nó ngoan ngoãn nết na lắm kia bà ạ.

BÀ HAI - Vâng, chính thế. Với lại vì thế tôi mới nhận làm mối chứ.

BÀ ĐÁN - Thực pha nước, mày.

Tiếng dạ ở trong nhà.

BÀ HAI - Thôi xin bà chúc cho. Tôi phải chạy đi đằng này, có chút việc cần.

BÀ ĐÁN - Ấy, Bà ngồi chơi xơi nước đã chứ.

BÀ HAI - Quả thực tôi bận, bà cho khi khác. Tôi chỉ kịp tạt vào đây báo cái tin mừng với bà. Thôi lạy bà ạ.

BÀ ĐÁN - Tôi không dám. Cám ơn bà nhé. Thôi, việc trăm năm của hai cháu, chúng tôi nhờ cả ở bà đấy

(hạ giọng) ; chả nói đâu gì bà, hai cháu cũng ưa nhau lắm.

BÀ HAI - Hơ, hơ, hơ, thế thì càng hay lắm. Thôi lạy bà ạ.

Bà Hai ra.

LỚP IX

BÀ ĐÁN, SÙNG rồi THỰC

BÀ ĐÁN - Sùng !

SÙNG - Giạ.

Sùng vào.

BÀ ĐÁN - Mà có biết ông đi đâu không ?

SÙNG - Bẩm chắc ông con lại sang ông tham Tiến, hay bên ông hàn Song, hay bên ông...

BÀ ĐÁN - Mà đi tìm ngay ông về cho tao.

SÙNG - Vâng.

Sùng ra.

BÀ ĐÁN - Chuyến này thì thế nào cũng khỏi hẳn bệnh. Hừ ! Mưu mẹo thế mà khá !... Thực chả ai ngờ!... Nhưng mình phải...(phá lên cười) Hì, hì, hì !... Được rồi... (lại cười) Thực !

Thực vào.

THỰC - Già.

BÀ ĐÁN - Mà sang ông nghị xem có cậu cử ở bên ấy không ? Mời về tao hỏi tí việc.

THỰC - Vâng ạ.

BÀ ĐÁN - Nói cậu về ngay.

THỰC - Vâng ạ.

Thực ra.

LỚP X

BÀ ĐÁN, RỒI ÔNG ĐÁN.

BÀ ĐÁN - Người lạ ! Suốt đời lúc nào cũng bày mưu lập mẹo, từ việc lớn đến việc nhỏ. Mà mưu mẹo thì lắm khi trẻ con quá đi mất. Không biết sao chuyến này lại gặp trúng thế. (cười) Thôi, tha hồ mà tự đắc mà gở những gì.. những gì ra, mà gở khoa tâm lý ra lòe mình..

ÔNG ĐÁN, bước vội vào - Cái gì thế bà ?

BÀ ĐÁN - Làm gì mà ông cuống lên thế ? Chả có gì cả. Bà Hai vừa ở đây về, bà ấy chờ ông mãi.

ÔNG ĐÁN - Bà ấy chờ tôi ?

BÀ ĐÁN - Phải, bà ấy chờ ông để nói chuyện về việc thăng cử.

ÔNG ĐÁN, lo lắng - Thế sao ?

BÀ ĐÁN - Không xong.

ÔNG ĐÁN - Không xong ? Vô lý !

BÀ ĐÁN - Vô lý thực. Nhưng không xong. Mà không xong là vì mưu mô của ông.

ÔNG ĐÁN - Là vì mưu mô của tôi ? Càng vô lý quá ?

BÀ ĐÁN - Thì đây ! Vô lý với không vô lý thì sờ sờ ra đây. Người ta không gả thì ông bảo sao ? Để ông ấy gả con gái cho con ông thì mới là có lý hẳn !

ÔNG ĐÁN, ngồi ôm đầu suy nghĩ - Vô lý !

BÀ ĐÁN - Ông nghị ông ấy bảo không thông gia với một người mắc bệnh thần kinh.

ÔNG ĐÁN, trợn mắt - Ông ấy bảo thế ? Thì chính ông ấy mắc bệnh thần kinh chứ ai mắc !... vô lý !... vô lý quá ! (cầm đĩa chén ném vỡ loảng xoảng) vô lý quá !

BÀ ĐÁN, sợ hãi - Ô hay, ông sao thế ? (ông Đán vẫn đập) Ô hay, kìa nói đùa đấy mà. Ông nghị thuận gả cái Lan cho thằng Hương rồi, nhưng ông ấy lại sợ ông còn giận ông ấy không thềm hỏi con ông ấy cho con ông..

ÔNG ĐÁN, vẫn ngồi yên lặng mãi sau mới ngừng lên mỉm cười - Ừ có thể chứ ! Thế nào, đầu đuôi thế nào nói cho tôi nghe, bà.

BÀ ĐÁN - Nhưng này, ông đóng vai ồm giả mãi không khéo thành ồm thực thì khôn đấy.

ÔNG ĐÁN, Cười - Không khi nào !

BÀ ĐÁN - Thế sao chỉ có mình tôi với ông mà ông cũng đập ?

ÔNG ĐÁN - Tức thì đập chứ có phải điên đâu. Với lại quen tay cũng có.

BÀ ĐÁN - Quen tay, quen tay thế thì tai hại cho tôi lắm ông ạ. Tôi xin ông đừng quen tay nữa cho tôi nhờ...

ÔNG ĐÁN, gắt - Nhưng đầu đuôi thế nào nói cho tôi biết đã.

BÀ ĐÁN - Thì đã bảo ông nghị bà nghị rất muốn gả cái Lan cho thằng cử. Ông bà ấy yêu thằng cử lắm, ông bà ấy nói bấn tin với bà Hai thế.

ÔNG ĐÁN, sung sướng đứng dậy - Thế à ! Ồ thế à ! Ừ, có thể chứ ! (cầm chén đĩa đập loảng xoảng) Ừ có thể chứ !

Cửa mở toang ra, ông nghị Ván chạy vội vào.

LỚP XI

Thêm ÔNG VÁN.

ÔNG VÁN, luống cuống - Lại đập rồi. Đã dặn sau hai giờ phải cho ông ấy uống thuốc ! Hẳn lại quên rồi. Khổ không !

HẠ MÀN THỰC MAU

Hết hồi thứ hai

HỒI THỨ BA

Vẫn cảnh trên

LỚP I

ÔNG NGHỊ VẤN

ÔNG VẤN - Quái thằng Sùng sai đi mãi không thấy về, từ đây đến hiệu thuốc làm gì mà đi lâu thế. (mỉm cười tự phụ) Xem nào ! Thầy thuốc có kém mình không nào ! Đã bảo mình cứ xem sách tra khảo mà chữa lấy vẫn hơn. Hừ, thầy thuốc chữa mấy tháng không ăn thua, bây giờ mình chữa cho bác thông, lại nhân thể chữa luôn cho mình, thì cả hai cùng sắp khỏi rồi. Học nhiều mà làm gì ! (có tiếng cười nói ở ngoài cửa) Tiếng ai như tiếng cái Lan... Ừ phải rồi.

TIẾNG HUƠNG, ở ngoài cửa - Thì cô hãy vào chơi.

TIẾNG LAN - Thôi xin anh để em về.

TIẾNG HUƠNG - Mời em vào chơi một lát đã, bây giờ chúng mình đã là fiancés rồi, em còn giữ gìn làm gì. Vào chơi chóng anh kể hết sự bí mật của cái bệnh Neurasthénie cho em nghe.

VẤN, chau mày - Những sự bí mật của cái bệnh Neurasthénie ?

TIẾNG LAN - Vâng thì vào chơi. Nhưng anh đừng dẫu em một tí gì đấy nhé. Bệnh của bác thế nào lại là bệnh bí mật được, anh phải kể hết như anh đã hứa đấy.

VẤN - Bệnh bác thông là một sự bí mật ! Lạ chưa ?
(chạy ẩn sau cái màn dây, gần chỗ bàn giấy)

Hương, Lan vào.

LỚP II

LAN HƯƠNG, ÔNG VẤN

(ẩn sau chiếc màn liền chỗ Lan ngồi)

HƯƠNG - Mời em ngồi chơi.

LAN - Hương cử để mặc em,

HƯƠNG - Em xơi café hay nước trà ?

LAN, mỉm cười - Em chả xơi nước gì hết, trước khi được nghe câu chuyện bí mật của anh.

HƯƠNG, mỉm cười nhìn Lan - Em có nhận lời uống nước anh mới kể.

LAN, vẫn mỉm cười - Vâng thì em nhận lời. Chưa chi anh đã áp chế em rồi đấy nhé ! Thế mà anh hứa với em rằng không cái gì vợ anh ưa thích mà anh không chiều cho bằng được.

HƯƠNG - Anh xin lỗi em, anh quên. Vâng thì anh thuật chuyện cho em nghe đã... Nhưng em cam đoan với anh rằng em không hé nửa lời với bác nhé !

LAN - Vâng em xin cam đoan.

HƯƠNG, ghé gần lại Lan, nói khẽ - Thầy anh không ôm đâu.

LAN, chau mày - Ôm vờ !

HƯƠNG - Chính thế, ôm vờ vì chúng ta.

LAN - Ôm vờ vì chúng ta ? ... Em không hiểu.

HƯƠNG - Có gì mà em không hiểu. Đây nhé !. . Nhưng em phải giữ kín lắm mới được.

LAN, cười - Anh cẩn thận quá, em đã hứa, em đã cam đoan rằng em giữ kín mà anh còn đo đắn mãi. Thôi, anh đừng kể nữa vậy... (Đứng dậy) Em xin về đây.

HƯƠNG, cũng đứng dậy theo - Em giận anh đấy à? Anh giữ gìn thế là vì, nếu em để tiết lộ ra, mà đến tại bác thì có thể nguy hiểm cho cuộc nhân duyên của đôi ta.

LAN, sợ hãi - Thế kia à ?

HƯƠNG - Đấy em coi.

LAN - Nhưng em đã coi gì đâu ? Và xin anh nhớ cho rằng anh vẫn chưa kể câu chuyện bí mật của anh.

HƯƠNG, ngẫm nghĩ - Em đừng cười anh nhé, nhất là đừng cười thầy anh nhé ?

LAN, thành thực - Chết ! sao anh lại nói thế. Em đã yêu anh thì còn khi nào em dám cười anh, còn khi nào em dám cười bác nữa.

HƯƠNG, đánh riêm hút thuốc là và sau một hơi suy nghĩ - Kể thì anh cũng hơi giận thầy anh. Việc gì phải đóng... kịch như thế. Nhưng nếu vì thế mà chúng ta hiểu nhau, để lấy được nhau thì dầu sao anh cũng cảm ơn thầy anh lắm... Và anh cho việc thầy anh làm cũng không có việc gì ám muội.

LAN, nóng nảy - Anh làm em lo sợ lắm. Có thể nào anh cứ nói thẳng ra có hơn không ?

HƯƠNG - Có gì đâu ! Một hôm thầy anh sang chơi bác hình như có ngỏ ý... ngỏ ý một cách kín đáo muốn hỏi em cho anh (Lan bẽn lèn cúi đầu). Nhưng gặp giữa lúc bác... lên cơn... bệnh Neurasthénie, nên bác chối phắt (Lan cảm động cầm khăn hỉ mũi)... Vâng bác chối phắt và bác mắng nhiếc rằng anh đoảng, tây vô vị...

LAN, ngượng - Anh cứ nói thế !...

HƯƠNG Thục thà, bác lại đuổi thầy anh ra tận cửa... (thấy Lan rơm rớm nước mắt). Em tha lỗi cho anh... Anh vô ý quá...

LAN - Không, anh có lỗi gì đâu... Chỉ thầy em là có lỗi thôi. Thế rồi sao nữa anh ?

HƯƠNG - Thế rồi thầy anh... như anh hôm nọ ấy mà... thầy anh vờ ốm để bào chữa cho, để bác không nghĩ đến bệnh của bác nữa. Thế rồi vì thế, vì yêu, vì thương thầy anh đã có sự may mắn được mắc cùng bệnh với bác, bác bằng lòng gả em cho anh.

LAN, cười - Thế đây, bác vờ tài nhỉ ?

HƯƠNG - Cũng không phải thầy anh có chủ tâm chữa bệnh bác theo khoa tâm lý như chúng ta bàn với nhau hôm nọ đâu. Chẳng qua cũng là một sự ngẫu nhiên; thầy anh thấy anh Tô tận tâm tận lực chăm nom cho bác, vì trước kia anh ấy đã mắc qua bệnh Neurasthénie...

LAN, vẫn cười - Thì ra bác thông ồm vờ. Thế mà làm thầy em với em mất công lo lắng thuốc thang.

HƯƠNG - Em nói sẽ chứ, nhờ người ta nghe thấy thì còn ra sao, nhất là nhờ đến tai bác nghị thì... có thể nhờ cả việc hôn nhân của chúng ta cũng chưa biết chừng.

LAN, cười càng to - Bây giờ dù thầy em biết chuyện thì thầy em cũng chẳng nỡ phá cuộc nhân duyên của chúng ta.

HƯƠNG - Câu nói của em làm anh sung sướng quá.

LAN - Nhưng thí dụ bây giờ thầy em đứng nấp sau cái tủ kia mà nghe được hết câu chuyện thì buồn cười lắm nhỉ ?

Sùng vào.

LỚP III

THÊM SÙNG

SÙNG - Lạy cô ạ. Bẩm cậu cụ nghị con đâu ạ ?

LAN - Thầy tôi sang đây à ? (lo lắng nhìn Hương)

SÙNG - Bẩm vâng. Cụ đưa cho con ba đồng sai con đi mua thuốc. Con mua lọ thuốc (đặt lọ thuốc xuống

bàn) hết hai đồng ba còn thừa sáu hào đây ạ. Con xin một hào đi xe đạp ạ.

HƯƠNG - Thế cụ nghị đi đâu.

SÙNG - Bẩm cậu, cụ bảo cụ ngồi chơi ở đây.

HƯƠNG - Cụ ngồi chơi ở đây ?

SUNG - Bẩm vâng. Cụ bảo con : anh đi mua để tôi ngồi trông nhà cho.

HƯƠNG - Cụ bảo thế (đưa mắt nhìn Lan, rồi nhìn quanh phòng như để tìm tòi). Thôi được, vào trong nhà,

Sùng ra

LỚP IV

BỚT SÙNG

LAN, lo sợ - Thầy em sang đây ?

HƯƠNG - Không biết bây giờ bác đâu ?

LAN - Để em về xem nhé ! Nhân tiện em mang lọ thuốc về cho thầy em.

HƯƠNG - Anh cũng đi với em.

LAN - Vâng. Như thế càng hay (đứng dậy cầm lọ thuốc và tiền, Hương cũng đứng dậy đi theo Lan ra cửa).

LỚP V

ÔNG NGHỊ VẤN RỒI ÔNG THÔNG ĐÁN.

ÔNG VẤN, từ chỗ ẩn đi ra - Hừ ! bậy quá ! bậy quá!... lại lừa dối mình !... Đã thế không thông gia nữa... Ừ, nhất định không thông gia nữa... Mưu mô ! (ôm đầu ngòì nghĩ) tức chết đi được ! (một lát im lặng bỗng phá lên cười; cười rất vui vẻ, rất khoái trí) Được rồi ! (lại cười) Bác ấy làm như mình là trẻ con không bằng ! Được rồi... Phải làm cho bố tức mới được... Lại con Lan nữa ! Thế mà nó cười được... Cả thằng cử ranh ấy nữa... Cười chán đi rồi sẽ khóc các con a. (nhại tiếng Lan) Bác vờ tài nhỉ ! Vâng, bác cứ vờ tài mãi cho tôi nhờ ! (Nhại Hương) Câu nói của em làm anh sung sướng quá. Rõ tây quá ! Được rồi anh sẽ sung sướng ! sung sướng cực điểm (cười rất rộn rã và to).

Ông Đán vào

ÔNG ĐÁN - Có điều gì thú mà bác nghị thích chí thế?

ÔNG VẤN, giật mình quay ra - Không, có gì thú đâu. Trái lại tôi có một tin buồn sắp báo với bác.

ÔNG ĐÁN - Một tin buồn. Bác làm tôi lo sợ quá.

ÔNG VẤN - Vâng, một tin rất buồn; chúng ta không thể thông gia với nhau được. (Ông Đán ngơ ngác nhìn ông Vấn) Xin bác cũng đừng nghĩ ngợi làm gì. Con bác cũng như con tôi, con tôi cũng như con bác, chúng ta sẽ chọn nơi xứng đáng mà hỏi cho anh cử...

ÔNG ĐÁN, trân trân nhìn ông Vấn - Bác nói thực hay nói đùa ?

ÔNG VẤN - Chết ! ai lại nói đùa những chuyện quan trọng như thế ? Vả tôi có tính giả vờ bao giờ đâu.

ÔNG ĐÁN, dần từng tiếng - Vậy bác hãy cho tôi biết cái nguyên do của sự hồi hôn này.

ÔNG VẤN - Sao bác nói nặng nhời thế ? Tôi có hồi hôn đâu !

ÔNG ĐÁN - Thế không là hồi hôn thì là gì ?

ÔNG VẤN - Tôi đã bảo bác rằng con bác cũng như con tôi. Chỉ vì tôi nghĩ đến tương lai nó nên tôi mới không muốn đôi bên không thông gia. Bác thử ngẫm mà xem : Tôi xét ra thì cái bệnh này là một cái bệnh di truyền ;nghĩa là thế nào anh Hương nhà bác và cái Lan

nhà tôi cũng thừa hưởng cái di sản thiêng liêng ấy, tức là cái bệnh Neurasthénie. Vậy bác thử tưởng tượng một gia đình mà chồng Neurasthénique, vợ Neurasthénique thì còn gì khổ sở bằng, thì còn sống sao nổi ! Một người mắc bệnh còn có người kia trông nom săn sóc cho, chứ cả hai vợ chồng cùng mắc bệnh thì thực là nguy quá... Chi bằng mất lòng trước mà được lòng sau, tôi cam chịu tiếng hôi hôn, như bác đã buộc cho tôi...

ÔNG ĐÁN - Thế ra bác định lật lọng thật đấy !

ÔNG VẤN, mỉm cười - Bác không nên dùng những tiếng nặng nề làm gì thế. Bác nên bình tĩnh như tôi mà nghĩ đến tương lai của chúng nó.

ÔNG ĐÁN, ném chén đĩa - Tôi không nghĩ, tôi không nghĩ gì hết.

ÔNG VẤN, chạy vội lại bên ông Đán - Chết chữa ! Bác lại lên cơn đấy à ? Tôi tưởng bác khỏi hẳn rồi.

ÔNG ĐÁN, vẫn đập - Mặc tôi ! Tôi khỏi hay chưa khỏi thì việc gì đến bác ?

ÔNG VẤN - Ồ nhỉ. Vậy tôi về nhé ?

ÔNG ĐÁN, đứng phắt dậy - Bác trẻ con quá, có điều gì bác cử bảo thẳng tôi có được không ?

ÔNG VẤN - Thì tôi đã bảo thẳng bác rồi.

ÔNG ĐÁN - Cái có ấy không đứng đắn tí nào. Chắc còn có một có khác quan trọng hơn (cười gằn).

ÔNG VẤN - Cái có quan trọng ấy là cái có gì đây thưa bác ?

ÔNG ĐÁN, vẫn cười - Hẳn đã có ông quan to nào đến hỏi cái Lan cho con giai chứ gì ! Bác ngốt nơi quan sang, bác bỏ nơi bạn bè chứ gì ?

ÔNG VẤN -Ồ, sao bác biết ? Giỏi quá nhỉ, bác đoán giỏi quá nhỉ ! Vậy cứ thế nhé. Rồi tôi làm mối cho cháu Hương một đám con quan... khá lắm mà lại giàu nữa.

ÔNG ĐÁN - Tôi cảm ơn bác, chả dám phiền (cười gằn). Hừ nhân tình thế thái (ném chén đĩa). Này nhân tình thế thái ! Này bạn bè, này...

ÔNG VẤN - Sao bác lại thế ? (gọi) Sùng !

Sùng vào.

SÙNG - Giạ !

ÔNG VẤN - Đi tìm ngay bà về. nói ông đương lên con nhé !

SÙNG - Vâng ạ.

Sùng ra.

ÔNG VẤN - Thôi xin chào bác, tôi về.

ÔNG ĐÁN, dịu giọng - Vậy ra bác nhất định đấy.

ÔNG VẤN - Phải nhất định chứ ! Thôi chào bác tôi về có việc cần.

Ông Vấn ra.

LỚP V

ÔNG ĐÁN rời BÀ ĐÁN

ÔNG ĐÁN, Ngồi ôm đầu yên lặng suy nghĩ, thỉnh thoảng lại thở dài. Bỗng đứng dậy hăm hăm vớ cái lọ, các đĩa cổ, bát cổ đập lung tung, vừa đập vừa hét - Sùng ! Sùng !

BÀ ĐÁN, ở ngoài chạy vào - Sao thế ? Ông sao thế? Chết chưa ông điên thật ! Ai lại đi đập hết cả đồ cổ ra thế này; cả cái chổi vừa mua hơn ba trăm bạc nữa này.

Ông Đán ngồi xuống ghé bành ôm đầu yên lặng

BÀ ĐÁN - Đã sượng chưa ? Ôm vờ nữa đi. Đã bảo ôm vờ mãi rồi cũng có ngày hóa ôm thực thôi. Đây, có sai đâu.

ÔNG ĐÁN - Bà im ngay !

BÀ ĐÁN - Ô hay ! lạ quá kìa !

ÔNG ĐÁN - Đã bảo im mà lại.

BÀ ĐÁN - Vậy ông bảo tìm tôi về làm gì ?

ÔNG ĐÁN - Tôi bảo tìm bà về ? Tôi bảo tìm bà về à ?

BÀ ĐÁN - Thế ai bảo tìm tôi về ?

ÔNG ĐÁN - Cái thẳng lật lọng cái thẳng nghị Vần chứ còn ai nữa ?

BÀ ĐÁN - Bác nghị bảo tìm tôi về ? Vậy bác nghị đâu ?

ÔNG ĐÁN - Nó xéo rồi !

BÀ ĐÁN- Ô hay ! Ông ăn nói hay nhỉ ! Ai lại thông gia với nhau mà đi gọi nhau là thẳng, là nó.

ÔNG ĐÁN - Thì nó làm gì tôi ? Bà còn bệnh nó phải không ? Bà có biết nó với tôi như thế nào không mà bà còn bệnh nó ?

BÀ ĐÁN - Thì tôi biết bác ấy xử với ông thế nào. À phải rồi, chắc vừa rồi bác nghị đến chơi, gặp lúc lên cơn, nên đập vỡ những đồ cổ của ông phải không ?

ÔNG ĐÁN - Nếu thế thì nói làm gì ? To bằng mấy thế kia.

BÀ ĐÁN- Thế kia à ? Hay bác nghị nói hỗn với ông ?

ÔNG ĐÁN, chau mày - Không ! Nói hỗn thì có làm gì ! Bác ấy phản tôi !

BÀ ĐÁN - Bác ấy phản ông ? Chết chữa, bác ấy phản ông ? Nhưng bác ấy phản ra sao ?

ÔNG ĐÁN - Không khéo vì bác ấy mà cái mỗ than của tôi bị tịch ký mất thôi.

BÀ ĐÁN - Trời ơi ! đến thế kia à ? Nhưng bác ấy làm cách gì mà hại đến thế được.

ÔNG ĐÁN - Còn cách gì ? Bác ấy không gả cái Lan cho thằng Hương chứ còn cách gì nữa.

BÀ ĐÁN, tái mặt - Không gả ? Bác ấy không gả nữa ? Để chỗ người lớn ăn nói trẻ con với nhau chẳng ?

ÔNG ĐÁN - Thì bác ấy trẻ con mà lại ! (đứng dậy đi đi lại lại trong phòng)

BA ĐÁN - Hừ ! chẳng có lý nào bác ấy trẻ con đến thế. Để tôi lại chơi đặng bác nghị tôi hỏi xem chứ lị !

ÔNG ĐÁN, vùng vằng - Hỏi thêm xấu mặt. Còn hỏi gì nữa !

BÀ ĐÁN - Được, ông cứ để mặc tôi. Phải hỏi cho ra nhẽ chứ người ta làm như thế mình cũng cúi đầu mà chịu hay sao ?

ÔNG ĐÁN, thở dài - Thôi tôi xin bà đừng lý sự nữa. (đá những mảnh lọ sứ vỡ).

BÀ ĐÁN - Ô hay, ông câu gì với tôi ?

ÔNG ĐÁN - Tôi câu đấy (ném chén). Tôi câu đấy (ném đĩa). Tôi câu đấy bà biết chưa ? (ném chén)

BÀ ĐÁN - Ô hay ! ô hay !... Thôi ông này điên thực rồi.

Bà Đán ra.

LỚP VI

ÔNG ĐÁN rồi HƯƠNG

ÔNG ĐÁN, chấp tay sau lưng nện bước đi đi lại lại trong phòng - Hừ ! Nhân tình thế thái ! (đứng lại suy nghĩ). Hay ông ấy chưa khỏi hẳn.Ừ, có lẽ lúc đó, ông ta lên cơn điên (lại đi).

Hương vào

HƯƠNG, tươi cười - Bẩm thầy, Lan nói cũng bằng

lòng ngày ấy. (Ông Đán đứng lại trân trân nhìn Hương.)
Vây chỉ còn đúng hai tuần lễ nữa thôi.

ÔNG ĐÁN, cười chua chát - Nhưng bác nghị lại không bằng lòng.

HƯƠNG - Không sao.

ÔNG ĐÁN, trợn mắt nhìn con tỏ vẻ ngạc nhiên -
Không sao ?

HƯƠNG - Vâng, không hề gì. Bác nghị đã bảo chúng con rằng chúng con và thầy me chọn ngày nào thì hai bác cũng bằng lòng ngày ấy. Bẩm bác nghị chiều Lan lắm ạ.

ÔNG ĐÁN - Bác nghị bảo mày bao giờ thế ?

HƯƠNG - Bẩm thầy mới hôm qua ạ.

ÔNG ĐÁN, CƯỜI - Ha ha ha ! Thế thì bác ấy không bằng lòng nữa đâu, hôm nay bác ấy không bằng lòng nữa.

HƯƠNG - Bẩm cũng không hề gì.

ÔNG ĐÁN, trợn mắt - Không hề gì ? Mày bảo không hề gì ?

HƯƠNG - Vâng, bác nghị chẳng bằng lòng thì chọn

ngày khác.

ÔNG ĐÁN, thét - Chọn người khác ? Giời ơi ! Thế ra mày chỉ nghĩ đến mày thôi. Không lấy người này, mày lấy người khác, phải không ? (Hương ngơ ngác không hiểu). Mày phải biết tao tốn công, tốn sức, bày mưu lập mẹo khó khăn biết bao mới hỏi được con bác nghị cho mày. Chỉ vì !... Giời ơi ! chỉ vì... ! Bây giờ mày chỉ nghĩ đến mày, mày không cần gì đến tao nữa, phải không ? Tao có bị khánh kiệt tài sản, cái mỏ của tao có bị tịch biên, điều đó mày có kể vào đâu... Bây giờ mày là ông cử rồi.

HƯƠNG, sợ hãi - Ô hay ! bầm thầy...

ÔNG ĐÁN - Thì lấy đâu không đất vợ. Nhưng mày phải biết tao không nuôi cho mày ăn học, tao không...

HƯƠNG - Ô hay, sao thầy...

ÔNG ĐÁN - Tao không cho mày sang du học bên Pháp thì mày đồ sao được cái bằng cử nhân ? Bây giờ mày làm nên mày định... khinh tao.

HƯƠNG - Ô hay, bầm thầy, con có dám nói gì đâu ?

Lan vào.

LỚP VII

Thêm LAN

LAN, khéo mếu chạy vội vào - Lạy bác ạ. Bác cứu con với ! Bác cứu chúng con với !

HƯƠNG, kinh hoảng - Cái gì thế em ?

LAN - Bác có cách nào cứu giúp chúng con...

ÔNG ĐÁN, mỉm cười gượng - Có điều gì thế, chị Lan ?

LAN, liếc nhìn Hương - Thưa bác....

HƯƠNG, cười - Có điều gì thế em ?

LAN - Thầy em không bằng lòng...

HƯƠNG, cười - Tưởng cái gì ! (ông Đán và Lan cùng trơ mắt nhìn Hương). Nếu chỉ có thế thì không cần Lan ạ.

LAN - Chỉ có thế ?

ÔNG ĐÁN - Chỉ có thế ?

HƯƠNG - Anh vừa nói với thầy anh xong, rằng nếu bác không bằng lòng ngày ấy thì mình chọn ngày khác !

LAN và ÔNG ĐÁN - Chọn ngày khác ?

HƯƠNG - Chọn ngày khác. Chiều thầy một tí, Lan ạ.

LAN - Chiều thầy. Thế ra anh không yêu em nữa ?

HƯƠNG, Cười - Em rõ lần thân !... Em không thích kéo dài cái thời kỳ fiançailles ra ư ?

LAN, ngơ ngác - Thời kỳ fiançailles ? Thế ra Hương chưa hiểu gì sất cả. Thầy em không bằng lòng cho chúng ta lấy nhau kia mà !

Hương tái người suýt ngất, phải ngồi vội xuống ghế.

ÔNG ĐÁN, nhại Hương - Không sao ! không hề gì !

LAN - Bác thương chúng con. Thầy cứu chúng con. Chúng con không thể không lấy nhau được.

ÔNG ĐÁN, mỉm cười - Thế à ? (sẽ gắt) Nếu vậy để rồi... (Thong thả mở cửa ra phố).

LỚP IX

HƯƠNG, LAN

Hương và Lan nhìn nhau hồi lâu yên lặng.

LAN, thở dài - Em chết mất.

HƯƠNG, thở dài - Anh cũng vậy.

Hai người lại yên lặng nhìn nhau.

LAN, thông thả - Em lo lắm anh ạ.

HƯƠNG - Anh cũng thế.

LAN - Ngay ban nãy em cũng nghĩ ngay đến điều ấy... anh ạ, thầy em sáng dậy, đưa tiền cho thằng Sùng đi mua thuốc, rồi ngồi chờ... Vậy trong lúc chúng ta nói chuyện...

HƯƠNG, sợ hãi - Trời ơi ! Chết chữa ! trong lúc anh thuật câu chuyện bí mật...

LAN - Chính thế.

HƯƠNG - Có lẽ bác nghe thấy cả rồi.

LAN - Em cũng tưởng thế.

HƯƠNG - Nhưng lúc bấy giờ bác ngồi chỗ nào ?

LAN - Nào em biết ! thì em cũng đoán thế.

Một phút yên lặng

LAN, đứng dậy - Thôi em về.

HƯƠNG, buồn rầu - Vậy em định sao ?

LAN - Em định chết.

HƯƠNG, cảm động - Nhưng bác bảo em sao ?

LAN - Thầy em bảo em không thể lấy anh được. Em khóc em kêu van, thầy em cũng mặc. Me em nói hộ, thầy em cũng mặc. Em vội vàng chạy ngay sang đây... Không biết bác nói thì thầy em có chuyển lòng không.

HƯƠNG, ngẫm nghĩ - Hay bác vẫn chưa khỏi bệnh Neurasthénie ?

LAN - Không phải ? Thầy em thực khỏi rồi. (suy nghĩ) Em chỉ ngờ thầy em đã nghe lỏm được câu chuyện bí mật của anh.

HƯƠNG - Hay chúng ta cùng đến tha thiết, khẩn khoản kêu van xem thầy có nghĩ lại mà thương không ?

LAN - Thử xem. Thầy em cương quyết lắm cơ đấy... Nhưng được, cứ thử xem.

HƯƠNG - Vậy đi nhé ! (gọi) Sùng !

LỚP IX

Thêm SÙNG

SÙNG - Giạ !

HƯƠNG - Trông nhà nhé !

Sùng vào

SÙNG - Vâng !

LAN - Ban nãy lúc anh đi mua thuốc...

HƯƠNG - Thì cụ nghị ngồi chờ ở đây ?

SÙNG - Vâng.

HƯƠNG - Thế lúc mua thuốc về ?

SÙNG - Thì bẩm cậu với cô ngồi nói chuyện ở đây.

HƯƠNG - Lúc ấy cụ nghị đâu ?

SÙNG - Bẩm con cũng không biết.

HƯƠNG - Lúc chúng tạo đi rồi thì mà có thấy cụ ở đây không ?

SÙNG - Bẩm có.

LAN, sợ hãi kêu rú lên - Có !

SÙNG - Bẩm vâng, có. Một lát sau cơ. Vì lúc cụ về con mới nghe thấy hai cụ nói chuyện, rồi cụ nhà đập lẹ, đập chóc...

HƯƠNG - Thôi đích rồi ! (vội vàng cùng Lan mở cửa ra phố).

Hương, Lan ra

LỚP X

SÙNG rồi **ÔNG ĐÁN**

SÙNG, ngây người nhìn theo - Quái, dễ thường... điên cả chẳng ? Lại động mồ động mả gì đấy hửn thôi... Ông bà mà không lễ bái, không chạy đất chạy cát thì còn là không yên.

Ông Đán ở ngoài về ấy mạnh của đi vào. Đầu ông không mũ tóc rối tung, hai mắt đỏ hoe, quần áo nát và lấm...

ÔNG ĐÁN, thét - Ai đấy ?

SÙNG - Giờ ơi, ông lại làm sao thế này ?

ÔNG ĐÁN, đi đi, lại lại cười the thé - Sùng ! tao lại vừa nghĩ ra một mưu khác rồi. Thần tình lắm ! thần tình lắm ! thần tình lắm cơ, mày ạ ! Ha ha ha ! chuyện này thì ông ta thế nào cũng mắc. Mày có tin rằng ông ta mắc không ?

SÙNG, sợ hãi - Bẩm có ạ.

ÔNG ĐÁN - Bà đâu ?

SÙNG - Bẩm ông, bà con dễ sang cụ nghị.

ÔNG ĐÁN - Vậy đi tìm bà về ngay, nói có việc cần lắm nhé !

SÙNG - Vâng ạ ! (đi ra phía cửa)

ÔNG ĐÁN - Sùng ! thần tình lắm, mày ạ ! Tao không ngờ... Mưu này thì thánh cũng mắc. Thôi mày đi.

SÙNG - Vâng.

LỚP XI

ÔNG ĐÁN rồi THỰC

ÔNG ĐÁN, bước mạnh - Thánh cũng phải mắc... Có chạy đi đăng giờ ! Mưu này mà thành thì chỉ mai xong... Mai trả hết công nợ cũng nên... Ha ha ha ha ! (gọi) Hương ! Hương ! Hương đâu ?

THỰC, chạy vào - Bẩm ông cậu con không có nhà a.

ÔNG ĐÁN - Thực !

THỰC - Gia !

ÔNG ĐÁN - Tao nghĩ ra một mưu thần tình lắm ! Thế... nào ông ta cũng mắc. Có chạy đi đăng giờ cho thoát ! Nhưng bà đi đâu ? Sao mãi không thấy về ? Đi

tìm bà về ngay cho tao.

THỤC - Vâng ạ !

Thục ra

LỚP XII

ÔNG ĐÁN rồi BÀ ĐÁN

ÔNG ĐÁN, vẫn bước mạnh đi lại trong phòng -
Sướng quá ! Rõ tự nhiên mình nghĩ ngay ra được... Có
chạy đằng giò cho thoát bác nghị ạ !

Bà Đán chạy vội vào

BÀ ĐÁN - Ông, ông sao thế ? Bác nghị đùa ông đấy
mà !

ÔNG ĐÁN, đứng dừng lại, ngăn người ra - Đùa !
Đùa gì ?

BÀ ĐÁN - Tôi vừa ở đằng bác nghị về. Bác ấy bảo
bác ấy đùa ông một tí thế thôi.

ÔNG ĐÁN - Giời ơi ! đùa cái gì mới được chứ ?

BÀ ĐÁN - Bác ấy bảo bác ấy không bằng lòng gả cái
Lan cho thằng cử nhà ta.

ÔNG ĐÁN - Ủ, thế mà bà cho là đùa đấy ?

BÀ ĐÁN - Nhưng bác ấy bằng lòng gả kia mà. Cả bác giai, bác gái với thằng Hương cái Lan sắp đến cả đây bây giờ... Tôi cười thắt cả ruột vì câu chuyện.

ÔNG ĐÁN, ngây người ra - Thế ra mưu của tôi không dùng đến à ?

BÀ ĐÁN, ngơ ngác - Mưu gì ?

ÔNG ĐÁN - Bác nghị khá thực ! (suy nghĩ) Giời ơi ! Thế này thì tôi đến chết mất (với cái lọ ném xuống đất) giời ơi ! họ đồng lòng với nhau, họ phản tôi, họ trêu tức cho tôi chết, giời ơi là giời !

BÀ ĐÁN - Giời ơi !

ÔNG ĐÁN, vớ cái lọ khác đập - Trêu tức này !

Ông Ván, Hương, Lan, Thục, Sùng kéo vào, trong khi ông Đán vẫn đập.

MÀN HẠ THỰC MAU

NHẤT TIỂU

KỊCH MỘT HỒI

NHÂN VẬT :

U Vương	40 tuổi
Bao Tự	20 tuổi
Quốc thạch Phủ	55 tuổi
Tế Công	40 tuổi
Y Cầu	40 tuổi
Trịnh bá Hữu	62 tuổi
Cuong Sinh	
Vệ Cơ Hòa	80 tuổi
Linh	

Cảnh Ly cung, trên hiên lầu, có lan can trông xuống dưới và ra đằng xa. Nhân vật theo bậc gạch lên lầu. Trừ U Vương, Bao Tự và Quốc thạch Phủ ở phía bên ra hiên.

Y CẦU - Khó khăn thực !

TỂ CÔNG - Khó khăn thì vẫn khó khăn.

Y CẦU, thở dài - Ba năm nay...

TỂ CÔNG - Vâng cứ lời thiên-tử thì đã hơn ba năm nay, nghĩa là bắt đầu từ ngày tiến cung, vương hậu chưa từng hé môi mỉm một nụ cười.

Y CẦU - Có lẽ vương hậu không biết cười chẳng ?

TỂ CÔNG, mỉm cười - Ai lại không biết cười !

Y CẦU - Chính vương hậu có tau với thiên-tử rằng ngài sinh bình không cười bao giờ.

TỂ CÔNG, suy nghĩ - Hiền hữu còn có dự định gì nữa không ?

Y CẦU - Ngu sinh chả còn một dự định nào. Nhưng hình như Quắc-công đã hiến thiên tử một mưu kế sắp đem ra thi hành.

TỂ CÔNG - Một mưu kế để làm cho vương hậu cười?

Y CẦU - Vâng, để làm cho vương hậu cười. Bọn chúng ta luôn mấy tháng nay còn bận tâm một việc gì khác là việc làm cho vương hậu cười nữa ! Vương hậu không cười khiến thiên tử buồn phiền thì lũ bầy tôi còn vui sao được ? Nhưng chả biết lần này Quắc-công có may mắn hơn ngu sinh không, hay mưu kế lại vẫn không một chút công hiệu như cái mưu kế xé gấm của ngu sinh.

TÊ CÔNG, mỉm cười - Thế ra cái trò xé gấm của hiền hữu không ăn thua một tí gì đấy ? Hôm ấy ngu sinh vắng mặt ở nội cung nên không được tường.

Y CẦU - Thừa hiền hữu, sở dĩ ngu sinh hiền thiên tử cái trò chơi ấy là vì hôm vương hậu xé nhỏ hai cuộn gấm thêu của Thân hậu ban cho mục Ôn-Uẩn, ngu sinh nhác thấy vẻ mặt ngài hơn hờ bội phần. Tuy chưa hẳn là cười, nhưng đó là sự vui thú tuyệt đích của kẻ tình địch trả được thù ghen. Ngu sinh trộm nghĩ : nay nếu đem xé thực nhiều gấm ở trước mặt ngài, khiến ngài nhìn thấy vật quen mắt đáng ghét, nghe thấy tiếng quen tai đáng ghét mà sức nhớ tới sự đắc thắng của mình trong trận tranh chồng ngày nọ thì tất ngài phải sung sướng mà cười...

TÊ CÔNG - Nhưng ngài vẫn không nhách mép, phải không thừa hiền hữu ?

Y CẦU - Vâng, ngài vẫn không nhách mép. Không những ngài không vui, mà ngài còn buồn rầu, đăm đăm nhìn bọn cung nữ làm cái việc tàn phá, lặng thinh không nói nửa lời. Về phần thiên tử và ngu sinh thì mắt như dán vào cái miệng xinh tươi của mỹ nhân, để đợi nở một nụ cười. Một nụ cười thôi, thiên tử bảo thế ! Ngài hy vọng có thể. Nhưng nụ cười tuyệt nhiên không để dấu vết trên môi mỹ nhân.

TÊ CÔNG, mỉm cười - Tuyệt nhiên ? Lạ nhỉ !

Y CẦU - Đứng sau lưng thiên tử, ngu sinh mê man trong sự đợi chờ, mê man trong tiếng xé gấm, kêu sạt sạt, mê man trong làn bụi tơ bay mờ mờ. Và ngu sinh tưởng như vừa lạc vào một thế giới mộng ảo thần tiên, trước mặt một bức tiên nga nghiêm khắc đương tư lự tới một điều kinh dị. Ngu sinh bỗng giật mình run sợ... Một lát, tiếng xé ngừng. Một trăm cuộn gấm rục rờ... còn lại một đồng giẻ vụn ngổn ngang. Sắc mặt vương hậu vẫn không biến đổi. Và trong sự im bật theo sau tiếng xé gấm rùng rợn, vương hậu bí mật như một vị thần nữ sắp hóa phép nhiệm màu. Sự yên lặng làm thiên tử tỉnh mộng. Ngài ngơ ngác nhìn vương hậu, rồi quay lại buồn phiền, lắc đầu khẽ bảo ngu sinh : « Mỹ nhân vẫn không cười ! » Ngài lại hỏi vương hậu : « Có sao khanh không cười ? » Chính lúc ấy vương hậu đã tâu thiên tử những lời mà ngu sinh thuật với hiền hữu ban

nầy. Vương hậu tâu : « Thần thiếp bình sinh không cười bao giờ ».

Thiên tử đáp : « Trẫm sẽ có cách làm cho mỹ nhân phải cười, phải cười bằng được trẫm mới nghe ».

TÊ CÔNG - Thế rồi thiên tử ra cái lệnh thưởng nghìn vàng cho bất cứ ai làm được vương hậu cười, phải không thừa hiên hữu ?

Y CẦU - Vâng, chính thế, thiên tử ra lệnh bất cứ người trong cung hay ngoài cung, ai làm được vương hậu cười, chỉ mỉnh một nụ cười thôi, sẽ được thưởng nghìn vàng. Từ bấy đến nay đã trải qua bốn tháng, vẫn chưa ai được lĩnh thưởng. Mà, hiên hữu đã thấy đó, năm tháng mất đầu vì làm trò nhạt rồi.

TÊ CÔNG, cười - Vàng chẳng được, được xuống suối vàng ! Ai bảo nhạt mà cũng muốn pha trò cười, mà lại pha trò cười trước mặt một tuyệt thế giai nhân không thích cười. Chết là đáng kiếp !... Vậy nay thiên tử du ngoạn Ly sơn, cũng là cốt để có dịp hiên vương hậu một trò cười đây ?

Y CẦU - Vâng, quả có thế. Nhưng chỉ biết, đó là một kế, một diệu kế của Quắc-công, và Quắc-công cam đoan với thiên tử rằng : thế nào vương hậu cũng sẽ cười. Còn phương pháp trình bày ra sao thì hiên Quắc-

công vẫn giữ bí mật. Phải chờ lát nữa đem ra thi hành mới rõ được,

TÊ CÔNG - Phải, ngay lúc thiên tử truyền lệnh sắp sửa xa giá ra Ly-sơn, ngu sinh cũng đoán hẳn có mưu kế chi đây. Chứ chẳng lẽ du xuân mà thiên tử và vương hậu lại đến một nơi phòng thủ chỉ có toàn những ụ lửa với trống lớn ? Chung quanh Cảo-kinh phỏng thiếu gì thắng cảnh !

Có tiếng ồn ào ở lối bậc lên

Y CẦU, cúi xuống hỏi - Cái gì thế, chúng bay ?

Một tên lính canh lên lầu

LÍNH CANH, chấp tay vái dài rồi cúi đầu nói - Bẩm hai đại công có một tên đến xin ra mắt đấng thiên tử để dâng một trò cưỡi lên đấng quốc mẫu.

Y CẦU, hỏi Tê-công - Hiền hữu nghĩ sao ?

TÊ CÔNG - Hay cứ đem nó vào tâu thiên-tử ? (hỏi tên lính) Mày coi bộ dạng nó như thế nào ?

LÍNH - Bẩm đại công, nó chỉ là một thằng điên, tuy nó tự nhận là ẩn sĩ. Mặt mũi nó nhem nhuốc vẽ hê, còn y phục nó thì rất lạ lùng.

Y CẦU - Y phục nó lạ lùng như thế nào ?

LÍNH - Bẩm y phục phụ nữ.

TÊ CÔNG - Vậy nó là đàn ông ?

LÍNH - Dạ.

TÊ CÔNG, hỏi Y-Cầu - Hay cứ cho nó lên để chúng ta xem hình thù nó như thế nào ?

Y CẦU - Vâng, phải đấy. (bảo tên lính) Dẫn nó lên đây.

LÍNH - Dạ.

TÊ CÔNG, cười - Ít ra cũng sẽ được xem rưng một cái đầu.

Tên lính xuống lầu.

Y CẦU, cũng cười - Vâng, nếu làm trò cười không ra hồn trò cười khiến vương hậu phải tức giận, hay bực mình thì sẽ mất đầu như bốn.

Tên lính dẫn lên một người mặt vẽ hề, quần áo đàn bà rất ngộ nghĩnh.

TÊ CÔNG, mỉm cười - Thằng kia tên là gì ?

CUÔNG SINH - Tên cuông sinh là Cuông-sinh.

Y CẦU - Mà điên, phải không ?

CUÔNG SINH - Không, chỉ cuông thôi, chứ không điên.

Y CẦU - Cuông với điên thì khác gì nhau !

CUÔNG SINH - Khác nhau xa lắm : Người ta ít ai không điên, nhưng cuông thì rất hiếm.

TÊ CÔNG - Mà có biết trò gì hay không mà dám dẫn thân đến trước thiên nhan ?

CUÔNG SINH - Có biết một trò.

Y CẦU - Trò gì ?

CUÔNG SINH - Trò làm con người.

Y CẦU - Con người ?

CUÔNG SINH - Phải, con người ; vì khi thằng người hạ mình xuống làm trò cười hiến kẻ khác để cầu vinh thì không còn là thằng người nữa, chỉ là con người thôi.

Y CẦU, rút kiếm - Mà nói láo gì thế ? Muốn chết không ?

TÊ CÔNG, giữ tay Y-Cầu - Xin hiền hữu cứ để xem trò cười của nó ra sao đã, rồi hãy tâu thiên tử chém đầu, tưởng cũng không muộn.

CUÔNG SINH, cười - Chính cái trò ấy đó, cái trò chịu chết để làm vui... cho một lũ điên, điên thôi chứ không cuông đâu nhé.

TÊ CÔNG - Chém người là sự bất đắc dĩ. Buồn thảm chứ vui sao được ?

CUÔNG SINH, vẫn cười - Từ khi thái-tử lên ngôi quốc vương, lại từ khi Bao-phi chiếm ngôi quốc mẫu kể có hàng trăm hằng nghìn sự bất đắc dĩ xảy ra rồi, thế mà từ thiên tử, công, khanh cho chí thứ dân có ai buồn thảm đâu. Thiên tử và các công, khanh vẫn ngày ấy sang ngày khác rượu chè đàn hát với mỹ nhân. Còn thứ dân thì trong khắp các nơi hang cùng ngõ hẻm đương sung sướng, vì cái hi vọng được ân thưởng nghìn vàng. Luôn một tháng nay, Cuông sinh này đi chu du trong thiên hạ, mắt đã thấy, tai đã nghe được nhiều điều đáng ghi, đáng nhớ. Mỗi khi có lời rao thưởng vàng ban ra, là người ta reo mừng nhảy múa như một lũ điên rồ, rồi người ta chẳng làm gì hết, bỏ cày, bỏ bừa, bỏ công, bỏ việc để ngồi bóp trán nghĩ trò vui hiến thiên tử và quốc hậu. Ngoài đường ngoài chợ, trong nhà trong cửa đâu đâu cũng nhan nhản những người tập năn mặt năn mũi, tập múa may quay cuông, nói nhảm nhí, để hòng trở nên giàu có. Băm hai đại công, nghìn vàng chứ có phải ít đâu.

Y CẦU, mỉm cười - Mà y cũng là một trong bọn hề ấy ?

CUÔNG SINH - Bẩm đại công, cuông sinh này còn cao hơn một bậc, vì là một giáo sư dạy thuật làm trò hề.

TÊ CÔNG - Dạy cái nghề giả điên giả dại ấy ?

CUÔNG SINH - Dạ, thành được cái nghề giả điên giả dại ấy cũng khó khăn lắm ạ. Cần phải học tập công phu chẳng kém gì học làm công, khanh.

Y CẦU, rút kiếm - Quân này lão xược thực !

TÊ CÔNG, giữ lại - Hiền hữu chớ vội nóng (bảo Cuông Sinh) Sao mà dám đem cái nghề điên rồ của mà y ra ví với nghề cao quý của chúng tao ?

CUÔNG SINH - Dạ, cử chỉ ngôn ngữ của một bậc công, khanh, Cuông sinh này không rõ phải học tập trong bao lâu mới thuần thục, chứ trong nghề làm trò hề của Cuông sinh thì ít nhất phải ba năm. Khi nào nói một câu thực vô nghĩa mà thực nhiều nghĩa sâu xa, khi nào có một vẻ mặt thực sung sướng mà thực khổ sở, thực vui tươi mà thực đau đớn thì mới gọi được là sắp thành công.

Y CẦU - Nói lời thôi mãi ! Tao chỉ hỏi : có phải mày đến dâng trò cười lên vương mẫu, để lĩnh thưởng nghìn vàng không ?

CUÔNG SINH - Cuông sinh này quả có ý muốn dâng một trò cười lên đấng quốc mẫu, còn tiền thưởng thì có hay không, ít hay nhiều, phỏng đáng kể chi. Vả Cuông sinh được may mắn làm dân một lạc quốc như nước của thiên tử kẻ cũng đã là một phần thưởng tốt vời rồi, há dám ước ao gì hơn nữa ?

TÊ CÔNG - Một lạc quốc ? Có sao mày lại gọi đất nước của đấng thiên tử là một lạc quốc ?

CUÔNG SINH - Bẩm hai đại công, ngày nay khắp trong nước trên từ công khanh dưới đến thứ dân ai cũng hớn hở học làm trò hề để hy vọng quốc mẫu ban cho một nụ cười nghìn vàng. Trong khi ấy thì chốn kinh thành vang động tiếng âm nhạc, nhịp nhẩy múa, câu ca hát của đoàn mỹ nhân. Thực là một dân tộc vui vẻ, thực là một nước sung sướng, vô tư lự, một lạc quốc. Đây, hai đại công hãy lắng tai mà nghe.

Quả thực âm nhạc đã bắt đầu được một lát

Y CẦU bảo Tê-công - Tiệc yến sắp tàn, âm nhạc đã tấu. Bọn ta phải vào chứ ?

TẾ CÔNG, mỉm cười - Sao nữ làm then thùng tình
luyện ái cặp uyên ương ? Cứ chờ ở ngoài hiên này hơn.
Thiên tử và vương hậu chắc cũng sắp ra.

Cuồng sinh vỗ tay cất tiếng cười lớn

Y CẦU, giật mình quay lại - Bay điệu cổ nó xuống
lầu, nghe !

LÍNH - Dạ !

CUỒNG SINH - Thế là trước sau hai đại công vẫn
chưa hỏi Cuồng sinh cái thuật làm vương hậu cười.

TẾ CÔNG - Thuật gì ?

CUỒNG SINH - Thuật làm vương hậu cười, vì đó là
một nghệ thuật.

Y CẦU - Thuật ấy như thế nào ?

CUỒNG SINH - Có hai cách. Một là cù cho vương
hậu cười. Cái mưu ấy hơi tầm thường, nhưng thế nào
cũng có kết quả. Còn cách thứ hai hơi khó, không chắc
hai đại công làm nổi.

TẾ CÔNG - Mà thử nói ta nghe xem nào.

CUÔNG SINH - Bây giờ hai đại công kéo nhau vào đứng trước mặt vương hậu mà khóc, khóc nức, khóc nỏ, khóc thê nào cho thực khéo, thực thảm như khóc cha mới chết vậy. Vương hậu tất phải thương sót và hỏi cái có đau đớn của hai đại công, hai đại công sẽ vừa khóc vừa tâu rằng khóc để làm trò cười cho vương hậu. Như thế, chắc vương hậu sẽ phải thương hại cho thân thể hai đại công bật cười lên tiếng.

Cuông-sinh nói đoạn, cười lớn phát tay áo xuống lầu cùng với tên lính. Tể-công và Y-cầu lắng lắng nhìn theo.

TỂ CÔNG - Nó là một thằng điên.

Y CẦU - Vị tất... Sao mãi Quắc-công chưa tới, nhỉ ?
(hỏi một tên lính hầu) Mày thấy Quắc-công tới chưa ?

TÊN LÍNH HẦU - Bẩm đại-công, Quắc-công đến từ ban nãy hiện đương hầu chuyện thiên tử và vương hậu ở trong cung. Bẩm hai đại công, vừa đến, Quắc-công đã truyền ngay một mật lệnh xuống cho các viên giữ ụ lửa và coi trống lớn.

Y CẦU - Một mật lệnh ?

TÊN LÍNH HẦU - Dạ, một mật lệnh.

Y CẦU - Cho cả hai mươi viên giữ hai mươi ụ lửa và mười viên coi mười chiếc trống lớn ?

LÍNH HẬU - Dạ.

TỂ CÔNG, bảo Y-cầu - Lệnh ấy có lẽ là mưu kế của Quắc-công chăng ?

Y CẦU - Mưu kế để làm vương hậu cười ?

TỂ CÔNG - Vâng, Quắc-công đã nghĩ ra thì hẳn phải vui và có công hiệu.

Y CẦU - Chỉ sợ lại sẽ như... (cười) Ừ, sao bọn ta không tâu thiên tử thử cù vương hậu xem ?

TỂ CÔNG, cũng cười - Thằng điên ấy nói thế mà có lý. Sao thiên tử không nghĩ đến cù vương hậu, nhỉ ?

Cả hai cùng cười to. Quắc-thạch-Phủ từ trong cung đi ra cửa bên.

QUẮC THẠCH PHỦ, vừa đi ra vừa nói - Nhị vị hiền hữu có việc gì vui thú mà cười dữ thế ? Giả vương hậu cũng dễ cười được như nhị vị hiền hữu...

Y CẦU - Thì bọn ta đã không phải loay hoay tìm hết mưu này kế khác để làm Ngài cười mà vẫn vô công hiệu.

TỂ CÔNG - Thì nhân dân khắp trong nước đã không có cái hy vọng lĩnh thưởng nghìn vàng. Chúng tôi vừa tiếp chuyện một thằng điên đến xin dâng trò cười.

QUẮC THẠCH PHỦ, cười - Đến lũ không điên này lao tâm khổ tứ còn chưa tìm được phương kế nữa là một thằng điên. Thế nó đã trình bày mưu mẹo của nó với nhị vị hiền hữu chưa ?

Y CẦU - Đã. Nó có một mẹo kế cũng thần tình thực. Là tâu thiên tử cù vương hậu.

QUẮC THẠCH PHỦ, cười - Ngu hữu đã hiến thiên tử một mưu công hiệu hơn cù nhiều. Vương hậu sẽ cười.

Y CẦU - Mưu kế ấy, hiền hữu đã tìm ra rồi ?

QUẮC THẠCH PHỦ - Hiến ngu hữu đương cho thi hành.

Y CẦU - Đương cho thi hành ?

TỂ CÔNG - Hiến hữu có thể cho biết đại khái như thế nào không ?

QUẮC THẠCH PHỦ - Chỉ một lát nữa nhị vị hiền hữu sẽ thấy. Hà tất phải biết trước. Bọn ta cùng vào rước thiên tử và vương hậu ra xem thì vừa (nhìn xuống phía dưới).Ồ ! mà sao mãi giờ vẫn chưa thấy bắt đầu ?

Y CẦU - Bắt đầu thi hành mưu kế của hiền hữu ?

QUẮC THẠCH PHỦ - Vâng. (nhỏ) Nhưng kia thiên tử và vương hậu đã ngự ra hiên.

U-Vương và Bao-tự từ trong cung đi ra.

QUỐC THẠCH PHỦ, Y CẦU, TẾ CÔNG, quỳ - Bái chúc ngô vương vạn tuế, quốc mẫu vạn tuế, vạn vạn tuế.

U VUÔNG, đưa tay ra điệu nâng dậy - Chư công sẽ cùng trẫm và vương hậu vui suốt đêm nay, nghe ! (ba người đứng dậy) Đã bắt đầu chưa ? (cùng Bao-tự đi lại sát la can nhìn xuống)

Tiếng ở dưới đưa lên - Bái chúc quốc-vương vạn tuế, vạn vạn tuế. Bái chúc quốc mẫu vạn tuế, vạn vạn tuế !

U VUÔNG, bảo Bao-tự - Thần dân đông như nước chảy kéo nhau đến ngắm mỹ nhân, (U-vương cười, trong khi Bao-tự vẫn giữ vẻ mặt trang nghiêm, lạnh lẽ. (Quay hỏi Quốc thạch Phủ) Sang giờ Tuất rồi, sao còn chưa bắt đầu ?

QUỐC THẠCH PHỦ - Muôn tâu chúa thượng, kẻ hạ thần đã xuống lệnh rồi, mà lạ quá, vẫn chưa thấy gì.

Trịnh-bá-Hữu hấp láp lên lầu.

TRỊNH BÁ HỮU, quỳ - Muôn tâu ngô chủ, xin ngô chủ hạ ngay lệnh bãi việc ấy cho.

U VUÔNG, lạnh lùng - Việc gì ?

TRỊNH BÁ HỮU - Việc đốt ụ lửa và đánh trống lớn.

U VƯƠNG, chau mày - Vì sao ?

TRỊNH BÁ HỮU - Tàu ngô chủ, hai mươi ụ lửa ấy chính dâng tiên vương truyền đấp, chỉ khi nào có ngoại xâm mới đốt lên làm hiệu để cầu cứu các nước chư hầu. Nay vô cớ đốt lửa tức là đùa bỡn chư hầu. Ta cần phải thủ tín với chư hầu, mà làm cái việc đại đột này là khiến chư hầu mất hết lòng tin, quả không nên, xin ngô chủ nghĩ lại.

U VƯƠNG, giọng giận dữ - Thiên hạ đương thái bình nói chi đến ngoại xâm ! Hôm nay trăm và vương hậu nhân tiết xuân đầm ấm ra du ngoạn Ly cung, chả có gì tiêu khiển nên mới muốn đốt ụ lửa làm vui, và nhân tiện ban hiệu mời chư hầu đến cùng trăm cùng vui để ràng buộc nghĩa quân thần. - Nào có gì mà khanh phải sợ hãi cuống cuống lên thế ?

TRỊNH BÁ HỮU - Tàu ngô vương, chư hầu trông thấy ngọn lửa, tưởng kinh đô bị hãm sẽ kéo binh mã tới.

U VƯƠNG - Thì sao ?

TRỊNH BÁ HỮU - Thì lần sau kinh thành bị nạn thực, dù có trăm nghìn hiệu lửa cầu cứu, chư hầu cũng không đến nữa, cho rằng đến cũng không có gì. Lúc đó sẽ làm thế nào để có đủ lực lượng ngăn cản quân địch ?

QUỐC THẠCH PHỦ - Muôn tâu chúa thượng, Trịnh tư-đồ coi thường binh lực triều đình quá đỗi. Nếu có ngoại xâm tiêu tướng chỉ xin đem năm trăm quân bản bộ ra đủ phá tan đàn giặc nhép, hà tất phải đốt ụ lửa để cầu cứu viện binh của chư hầu.

U VƯƠNG, cười - Khảng khái thay lời nói của thượng tướng Quốc công !

BAO TỰ, từ này vẫn trang nghiêm và im lặng, bỗng trở nên tò mò, lắng tai nghe.- Vậy ngô vương cho đốt ụ lửa ngay đi. Còn Trịnh tư-đồ thì nên nhớ rằng : tôi nghe vua là thuận, vua nghe tôi là nghịch, chớ nên can ngăn thiên-tử, nghe.

Trịnh-bá-Hữu đứng dậy vái dài, lẳng lặng xuống lầu.

U VƯƠNG - Lão tư-đồ gàn dở quá !

BAO TỰ - Tư-đồ già rồi còn biết vui là gì !

U VƯƠNG, quay lại bảo Quốc thạch-Phủ - Bây giờ mà chưa đốt ụ lửa thì còn chờ đến bao giờ ?

QUỐC-THẠCH-PHỦ - Muôn tâu chúa thượng, hạ thần đã truyền mệnh chúa thượng xuống các viên giữ ụ và coi trông, nhưng Trịnh lão bá cậy ở chức tư-đồ được phép can gián chúa thượng nên đã làm ngăn trở...

U VƯƠNG - Được, để rồi trăm biếm chức tư-đồ của lão đi xem lão có còn can gián được nữa không. Nhưng hãy đốt lửa ụ để làm vui cho vương hậu đã.

QUỐC THẠCH PHỦ - Dạ, xin khâm mạng (nói xuống phía dưới) Thiên-tử truyền mệnh đốt lửa ụ và đánh trống lớn !

Tiếng ở phía dưới - Khâm mệnh thiên tử - Đốt ụ lửa ! Đốt ụ lửa ! Đánh trống lớn ! Đánh trống lớn ! (tiếng xa dần trong khi U-Vương, Bao tự yên lặng và như lắng tai chăm chú nghe. Còn Quốc thạch-Phủ, Y-câu, Tế-công thì thăm nói chuyện. Bỗng lửa sáng rực trời, chiếu ánh cả vào sân khấu. Và theo liền, tiếng trống lớn ở phía xa xa nổi lên. U-Vương và Quách thạch-Phủ dăm dăm nhìn Bao tự đương mơ màng ngắm phương xa, vẻ mặt rầu rầu, thỉnh thoảng lại thở dài một cách kín đáo.)

U VƯƠNG - Ái khanh không vui ?

BAO TỰ - Xin ngô vương tha chết cho thần thiếp, thần thiếp bẩm sinh không vui. Âu cũng là trời bắt tội thần thiếp.

U VƯƠNG, sung sướng nhìn Bao tự - Ái khanh buồn cũng đẹp. Nhưng trăm muốn mỹ nhân của trăm ban cho một nụ cười !

QUỐC THẠCH PHỦ - Muôn tâu quốc mẫu, đêm nay

là đêm gì ? Há không phải là đêm rằm tháng hai năm canh ngọ ?

U VUÔNG - Quắc công mơ ngủ chẳng ? Hôm nay là mồng hai tháng hai, sao lại bảo là đêm rằm ?

QUẮC THẠCH PHỦ - Dạ, muôn tâu chúa thượng đêm nay vòm trời sáng đẹp như kia, sông Ngân-Hà không còn dấu vết, há không phải là một đêm trăng tròn ? Tiếng trống xa xa, vang động tới từng mây thứ chín há không phải là tiếng trống vui mừng của thần dân đương âu ca thiên-tử dưới ánh trăng rằm ?

U Vương cười, Quắc-thạch-Phủ cười theo, rồi Tế công và Y-cầu đều cười, nhưng vẻ mặt Bao-tự vẫn trang nghiêm và mơ mộng, nàng như không trông thấy gì không nghe thấy gì.

U VUÔNG - Lời nói thượng tướng đẹp đẽ như lời thơ. Trẫm phải thưởng một chén rượu. Quân bay, đem rượu ra đây để trẫm thưởng nguyệt, (cười) cùng vương hậu và tam công, nghe !

LÍNH - Dạ, (đem rượu ra).

Y CẦU, khẽ bảo Tế-Công - Vô công hiệu !

TẾ CÔNG - Vô công hiệu (Hai người thì thầm và luôn luôn nhìn Bao-tự, chờ đợi cái cười của nàng. Trong

khi ấy mặt Bao tự càng phỉn nã. Nàng như ấy náy lo sợ điều gì.)

U VUÔNG, rót chén rượu đưa mời Bao tự - Ái khanh say với trẫm hết đêm nay nhé ?

Bao-tự chực quỳ xuống. U-vương vội đỡ lấy.

BAO TỰ - Bái lĩnh vương ân.

U-VUÔNG, lại rót một chén rượu đưa cho Quốc thạch Phủ - Trẫm ban cho khanh chén rượu này để thưởng khanh cái công đã khéo bài trí trò vui đêm nay.

QUỐC THẠCH PHỦ, quỳ xuống nâng chén rượu - Bái lĩnh thiên ân.

U VUÔNG, ban rượu cho Y-cầu và Tế-công - Chư khanh uống thực say với trẫm, nghe !

Tế-công, Y-cầu quỳ xuống nâng chén rượu.

Y CẦU - Muôn tâu ngô vương và quốc mẫu, thấy thiên hạ thái bình, vua tôi hoan lạc, hạ thần lại tưởng tới đời Nghiêu, Thuấn.

U VUÔNG, cười - Đời Nghiêu, Thuấn thì làm gì có người đẹp như mỹ nhân của trẫm đây ?

Mọi người reo cười, trừ Bao-tự vẫn mơ màng đứng

tựa lan can nhìn ra xa.

QUỐC THẠCH PHỦ - Tàu quốc mẫu, (Bao-tự quay lại) đêm nay là một đêm trăng rằm rất lạ, vì có những hai mươi vị Hằng-nga lơ lửng dưới vòm trời.

U VƯƠNG, vỗ vào Bao-tự - Với Hằng nga của Trầm nữa là hăm một vị.

Ba người bày tôi cười lớn, cố làm vui, nhưng Bao-tự vẫn buồn.

QUỐC THẠCH PHỦ - Bực Hằng-nga quốc bảo của chúng ta rục rờ nhất, lộng lẫy nhất.

U VƯƠNG - Vậy chúng ta hãy nâng chén để mừng Hằng-nga của chúng ta đã chiếm giải khôi nguyên về nhan sắc ở cả nhân giới lẫn tiên giới, nào !

Mọi người cùng cất chén, cả Bao tự. Bỗng ai nấy ngừng tay lắng tai nghe. Có tiếng bánh xe lăn, ngựa hí, người nói ồn ào ở các phía xa, dần dần gần mãi lại. Bọn U-vương đặt chén đứng lên, ra lan can nhìn.

QUỐC THẠCH PHỦ - Binh mã các nước chư hầu.

U VƯƠNG, cười - Binh mã các nước chư hầu !

Y CẦU - Kéo đến cứu viện.

TỂ CÔNG - Trong khi vua tôi chúng ta đương yến ẩm.

U VƯƠNG - Và chả cần ai giải vây (cười to). Vui cha chả !

Mọi người đều cười, trừ Bao-tự vẫn áy náy lo buồn. Bỗng mặt nàng tươi hẳn lên, mắt nàng sáng ngời, nàng chưa cười nhưng hình như vui sướng lắm. Nàng trở tay về phía xa nói :

BAO TỰ - Ông già !

QUẮC THẠCH PHỦ - Tâu quốc mẫu, ông già đó là Vệ hầu Cơ-Hòa.

TỂ CÔNG - Còn thiếu niên anh tuấn kia là Trịnh công tử.

BAO TỰ - Bình mã nhiều quá nhỉ, vui nhỉ !

Mọi người quay cả về phía Bao tự chăm chú nhìn đợi cái cười của mỹ nhân, nhưng cái cười ấy vẫn chưa đến.

U VƯƠNG, nói xuống - Chư hầu đến đông đủ, hả ?

TIẾNG ĐÁP - Dạ !

U VUÔNG, nói xuống - Mời chư hầu lên lầu dự tiệc rượu.

Vệ-Hầu lên

VỆ HẦU, râu bạc phơ, quỳ lạy - Bái chúc Ngô vương vạn tuế, vương hậu vạn tuế, vạn tuế.

U VUÔNG, đỡ dậy - Thiên hạ thái bình, trăm và vương hậu du ngoạn Ly-cung. Bỗng nhớ đến các khanh muốn được cùng uống rượu thưởng xuân. Tưởng chả có cách nào mời các khanh mau chóng cho bằng cách đốt ụ lửa và đánh trống lớn. Có ngờ đâu trăm đã vô tình làm nhọc nhằn binh mã của các khanh.

VỆ HẦU - Bạt thiệp chi lao là bốn phận bọn thần tử, có đáng kể chi ? Nay kinh thành vô sự, thần đẳng lại xin kéo quân về nước.

U VUÔNG - Ấy khanh ở lại uống rượu với trăm đã chứ.

VỆ HẦU - Muôn tâu chúa thượng, ngu hầu có nhiệm vụ giữ bờ cõi đất nước thiên tử, thì rời bỏ nơi đóng quân một lát cũng là có tội, xin chúa thượng cho đi ngay.

U VUÔNG - Nhưng trăm vời, kia mà !

VỆ HẦU - Muôn tâu chúa thượng, giữa lúc này mà quân Khuyển Nhung vào cướp phá tệt bang thì có thể

nguy cả đến kinh đô. Vậy xin chúa thượng cho về nước ngay, chẳng nhỡ xảy ra sự bất trắc thì giờ nào không kịp.

U VUÔNG - Ô ! thiên hạ đương thái bình, trăm họ đương an lạc, nói chi đến việc cướp phá ?

VỆ HẦU - Tâu ngô vương, trong khi thiên hạ thái bình chính là lúc phải sửa sang binh mã, và phòng ngừa việc ngoại xâm. Vì thiên hạ thái bình quá, nhân dân rất dễ sinh lười biếng, chơi bời và trở nên hèn yếu, nếu rờ Nhung cho quân đi thám thính biết hết sự thực, tất chẳng còn đợi gì mà không lợi dụng thời cơ.

U VUÔNG, tức giận - Khanh đã nói thế thì trẫm không dám giữ nữa. Thôi cho khanh lui về.

Vệ-hầu cúi lạy rồi đứng dậy đi lùi xuống lầu. Tiếng xe ngựa, người lại rầm rầm kéo đi. Ai nấy nhìn xuống,

Vài phút yên lặng trên sân khấu.

BAO TỰ, bỗng phá lên cười vỗ tay - Ông già !... ha ha... lại ông già ! (cười thực nhiều, thực lâu, hai tay ôm lấy bụng. Mọi người nhìn nàng, vẻ mặt U vương rưng rờ sung sướng) Ông già !... hấp tấp đến (cười) lại... hấp tấp đi... (cười)... Chung quy chẳng... có việc quái gì quan trọng cả... (cười) Vui quá... sướng quá ! (gục đầu vào lòng U vương mà cười nức lên).

U-vương và tam công mặt tươi hơn hở, yên lặng ngắm Bao-tự cười.

U VUÔNG - Mỹ nhân một phen cười khiến trăm vẻ đẹp cùng nở. Trẫm được hưởng sung sướng độc nhất vô nhị này là nhờ ở tài lực Quắc đại công. Vậy trẫm ban tặng đại công nghìn vàng...

Bao-tự vẫn gục vào lòng U-vương mà cười.

HẠ MÀN

KHÚC NGHÊ THƯỜNG

Mùa rét. Một phòng khách xinh xắn, ấm cúng. Phía trong có cái bình phong sơn. Ở một góc phòng có cái máy hát vỏ gỗ, đậy nắp. Văn ngồi bên lò sưởi, dáng bộ băn khoăn, áy náy, mong đợi, thỉnh thoảng lại rút đồng hồ ra xem giờ, rồi lắc đầu tỏ vẻ thất vọng.

LỚP I

VĂN - Thôi chắc hẳn Yên không đến... Hẹn chín giờ, mà gần mười giờ rồi... Mình đi ngủ là hơn hết... Hừ ! con bé !

Có tiếng gõ của khe khẽ.

VĂN - À ! Có thể chứ ! (vui vẻ thân ra mở cửa). Hừ! cái gì thế, mày ?

Nhỏ vào.

LỚP II

NHỎ - Bẩm ông, có một ông cụ bán cái bát cổ.

VĂN, gắt - Tao không mua, bảo người ta ra ngay.

NHỎ - Bẩm, ông ấy nói cái bát cổ lắm, quý lắm.

VĂN - Cỗ lắm, quý lắm tao cũng không mua. Bảo ra đi.

Nhỏ ra

LỚP III

VĂN - Đêm tối còn đến làm rầy người ta !... Cỗ với kính ! (mở đồng hồ xem). Đúng mười giờ. Thôi chắc Yên không đến. Hừ ! con bẻ ! (có tiếng gõ cửa). Cứ vào.

Nhỏ vào

LỚP IV

VĂN - Còn gì nữa thế, mày ?

NHỎ - Bẩm, ông lão ông ấy nói ông làm ơn mua giúp cho ông ấy, ông ấy biết tiếng ông thích đồ cổ. Cái bát này thực cổ lắm.

VĂN - Ô chào ! lời thôi lắm. Bảo ra ngay, không mua.

NHỎ - Bẩm, con thấy tình cảnh ông lão chạy tét, con thương quá...

VĂN, ngượng với thằng nhỏ - Ủ, thì mày đưa ông ta vào đây.

Nhỏ ra

LỚP V

Nhỏ đưa vào một ông lão già râu tóc thưa và bạc, rồi đi ra liền

ÔNG LÃO - Lạy quan lớn ạ.

VĂN - Không dám, chào cụ.

ÔNG LÃO - Bẩm quan lớn, chúng tôi nghe tiếng quan lớn thích đồ sứ tàu cổ, nên nhà có cái bát quý đem đến bán hầu quan lớn.

VĂN, mỉm cười - Chừng cụ nhầm tôi với người khác đây, chứ tôi có thích đồ sứ đâu, dù cổ hay kim cũng vậy.

ÔNG LÃO - Bẩm quan lớn...

VĂN, chau mày - Mà tôi có là quan lớn gì đâu, cụ đừng gọi thế.

ÔNG LÃO, mở gói lấy ra cái bát - Thưa thầy, cái bát này nguyên trước một đôi, ông tổ thất đại tôi đi sứ sang Tàu mua ở Yên kinh, nhà tôi vẫn dùng để thờ. Về sau

ông tổ ngũ đại tôi đánh vỡ mất một cái. Bây giờ có lẽ khó lòng mà tìm đâu được một cái nữa như thế này. Vì hiếm nên quý lắm.

VĂN, cười - Hiếm mà làm gì, tưởng cốt đẹp thôi chứ.

ÔNG LÃO - Thừa thầy đẹp lắm, đồ sứ cổ bao giờ cũng đẹp. Đây thầy trông, nước men trắng trong như ngọc chuốt, cái lá lật vẽ ở lòng bát nét khôn mà già, chỉ đời Minh mới có, đồ sứ đời Thanh, Khang Hy không thể có cái lá lật này. Nhưng thừa thầy, đẹp nhất người con gái vẽ ở thành bát, người ấy múa theo điệu nghệ thường của Dương Quý-Phi đời Đường đấy ạ.

VĂN, cười - Sao cụ biết rằng đó là điệu múa nghệ thường ?

ÔNG LÃO - Thừa thầy, ông tôi bảo tôi thế, từ ngày tôi còn bé. Thầy coi, cái giải lụa lượn với hai cánh tay, các tà áo bạt cả về một chiều, đám mây vẽ ở dưới chân là để tả cái nhẹ nhàng của người con gái, mà có lẽ đây là một nàng tiên múa trên mây, nàng Hằng-nga chẳng hạn.

VĂN - Có lẽ thế, mà cũng có lẽ đẹp lắm nhưng tiếc rằng tôi không hiểu, lại không thích chơi đồ sứ như cụ tưởng lắm. Cụ nên tìm người sành đồ sứ mà bán.

ÔNG LÃO - Thầy mua, tôi xin để rẻ.

VĂN - Rẻ tôi cũng không mua. (mở đồng hồ ra xem, tỏ vẻ khó chịu). Vậy cụ đi bán nơi khác thôi, (nói một mình) Dương Quý Phi với Hằng-Nga của cụ không bằng một cô gái nhảy của tôi.

ÔNG LÃO - Thầy bảo gì ạ ?

VĂN Không (mỉm cười) - À, cụ có biết khiêu vũ là gì không ?

ÔNG LÃO - Là nhảy đầm, phải không thầy ?

VĂN - Tôi cho những điệu khiêu vũ ngày nay còn đẹp hơn và thú hơn điệu nghệ thường của cụ nhiều lắm.

ÔNG LÃO - Thừa thầy, so sánh thế nào được, một đẳng tục, một đẳng thanh, một đẳng nhân cốt, một đẳng tiên cốt.

VĂN - Thế nào là nhân cốt ?

ÔNG LÃO - Là đầy lòng ham muốn nhục dục. Điệu nghệ thường của cổ nhân như trút cái thể chất nặng nề lại cõi trần mà phiêu phiêu bay bổng lên trời xanh. Đẳng này những điệu khiêu vũ của thầy chỉ cốt để khiêu gợi tình dục.

VĂN, cười - Vì thế nên người ta gọi là khiêu vũ, phải không thừa cụ ?

ÔNG LÃO - Không biết có phải không, nhưng tôi đã được xem khiêu vũ. Hai người ôm lấy nhau mà nhảy, trong mắt cả hai người cùng ngây ngất, cùng thờ thần, đến hay. Đó chắc chắn không phải là một nghệ thuật như điệu nghệ thường của cổ nhân.

VĂN, mỉm cười - Nhưng người thời xưa có đẹp hơn người thời nay không ?

ÔNG LÃO - Cái đẹp thời xưa và cái đẹp thời nay cũng không thể đem ra so sánh với nhau được.

VĂN - Cô Hằng-Nga trong cái bát của cụ, gầy gò đét đét thế này thì có gọi là đẹp được không ? Ngày nay người đẹp phải có cái ngực nở, cái lưng thẳng, bộ đùi chắc, phải khỏe mạnh, nhanh nhẹn.

ÔNG LÃO - Còn người đẹp thời xưa, phải mình gầy như mai, tiếng nói dịu dàng đáng điệu yếu ớt...

VĂN - Hình như cụ là một thi sĩ ?

ÔNG LÃO - Tôi cũng hơi biết làm thơ, thơ chữ nho.

VĂN - Thơ chữ nho ? Vậy cụ là ông đồ ?

ÔNG LÃO - Thưa thầy tôi đã đậu tú tài.

VĂN - Cụ đậu tú tài ?

ÔNG LÃO - Vâng, một nhà nho nghèo xác (buồn rầu gói cái bát lại, rồi lại mở ra). Hay là thế này... Tôi cầm cho thầy lấy năm đồng. Vì chẳng giấu gì thầy, tôi cần tiền lắm, mà đi từ sáng đến giờ chưa có một hột com vào bụng. Vậy tôi gửi thầy cái bát ở đây, hễ ai mua, thầy bán hộ, tôi chỉ xin năm chục thôi, tuy nó đáng giá ít ra là trăm rưởi. Khổ quá ! trưa nãy có người dám giả tôi mười đồng đấy, họ thấy tôi nghèo đói họ bắt bí, cái nhà bán đồ cổ ở phố... gì ấy mà. Ở đây có nhiều bát cổ nhưng chẳng cái nào đẹp bằng cái bát của tôi... Vậy thầy bằng lòng nhé ? Thầy giúp tôi...

VĂN, cảm động và suy nghĩ - Hay là... Vâng... thôi được, thế cũng được.

ÔNG LÃO - Nếu thầy không bán giùm được thì ra giêng tôi xin đem tiền đến chuộc lại.

VĂN, mở ví đưa tiền - Cụ có cần tôi viết biên lai không ?

ÔNG LÃO - Thôi, người lớn với nhau, một lời nói cũng đủ tin rồi. (cầm tiền) Xin cảm ơn thầy. Chào thầy nghỉ, tôi xin ra hàng ăn bát cháo cho đỡ đói (vái chào một lần nữa).

VĂN - Ngả đầu vái lại.

Ông lão ra

LỚP VI

VĂN

VĂN, ngòì im lặng nhìn cái bát sứ đặt trên đé gụ, ghé gần ngắm nghía người vũ nữ vẽ ở thành bát - Hè ! Hè ! Năm chục đé may bộ quần áo rét còn có ích. Hay đé đi dancing còn thú vị hơn. Ngắm người thực, có thịt, có xương, chẳng hơn ngắm cái cô Tàu không hồn này ư ? Thôi đi chơi ! (nhưng vẫn uể oải ngòì). Thế là mất năm đồng bạc ! Thà đé cho Yén ! (ngáp luôn hai cái). Chán quá ! Yén không đến thực rồi ! (lại ngáp) Mệt ! (chống hai bàn tay vào má, mắt lim dim thiu thiu ngủ, rồi một lát sau gục hẳn đầu xuống cánh tay),

LỚP VII

Trên sân khấu đèn tắt một giây; lúc đèn bật sáng, người ta thấy một thiếu nữ y phục như hệt người vẽ trong bát, áo xiêm màu hồng, hai tay nưng một giải lụa hồng. Nàng đi êm lặng theo đường chữ nhất. Âm nhạc xa xa như nghe trong mộng (bài Ngũ-Điểm.) Thiếu nữ đến gần Văn, lấy tay khẽ đập vào vai.

VĂN, tỉnh choàng dậy, mắt nhắm mắt mở - Yén đây à ? Sao mãi bây giờ mới đến ?

THIỆU NỮ, giọng thỏ thẻ - Không phải Yển.

VĂN, nhìn ngơ ngác, đưa tay lên dụi mắt - Ai thế này?... Mà ăn mặc mới ngộ nghĩnh làm sao !

THIỆU NỮ - Đã hơn nghìn năm nay, thiếp vẫn ăn mặc như thế này.

VĂN - Hơn nghìn năm ?

THIỆU NỮ - Phải, hơn nghìn năm, nghĩa là hơn nghìn năm ở hạ giới.

VĂN, càng kinh ngạc - Ở hạ giới ? Vậy cô là tiên ?

Thiếu nữ mỉm cười, không đáp.

VĂN, vẻ lo lắng, sợ hãi - Nhưng cô ở đâu đến đây ?

Thiếu nữ vẫn im lặng, giơ tay trở cái bát

VĂN, trông theo, sửng sốt - Lạ ! lạ quá (cầm bát ngẩn ngía). Lạ thực ! người con gái vẽ ở đây biến đi đâu mất rồi ? (nhìn thiếu nữ).

Thiếu nữ vẫn im lặng mỉm cười.

VĂN - Cô... ở cái bát này hiện ra ?

THIỆU NỮ - Chàng muốn người có xương, có thịt thì đây, người có xương có thịt.

VĂN - Nhưng cô là ai ?

THIẾU NỮ - Hà tất phải biết thiếp là ai ?... Thiếp có đẹp không đã ?

VĂN, ngấm nghĩa - Đẹp ! cô đẹp như một bức tranh tàu cổ.

THIẾU NỮ, cười - Chàng khen thành thực đấy chứ ?

VĂN - Thành thực. Mà... mà trong một phút tôi trông nhan sắc cô biến đổi liên liên.

THIẾU NỮ - Chính cái đẹp hoàn toàn của thiếp ở chỗ ấy. Chàng tưởng tượng thế nào, thiếp thành ra như thế ấy. Đối với các vũ nữ ở đặng-xing của chàng, chàng có ước nguyện sao được vậy không ?

VĂN - Hay cô là một nhân vật trong truyện Liêu-trai của Bồ-tùng-Linh.

THIẾU NỮ - Cũng được, nếu chàng muốn thế.

VĂN - Cô bao nhiêu tuổi ?

THIẾU NỮ - Thiếp không có tuổi. Chỉ loài người mới có tuổi, có sống, có chết.

VĂN - Vậy cô không là loài người ?... À phải, cô là tiên. Mà ông lão, ông cụ tú đem cái bát đến bán cho

tôi... chừng cũng là tiên ?

THIẾU NỮ - Vâng, vì chàng cho là thế.

VĂN - Cho là thế, tôi có cho là thế đâu ? Tôi hỏi cô, đấy chứ.

THIẾU NỮ, mỉm cười rất tươi - Bây giờ có phải là lúc nói chuyện phiếm ấy không ?

VĂN, cười sung sướng - Cô tình tứ quá !

THIẾU NỮ - Chàng thấy thiếp ở đây, chàng thấy thiếp đẹp, như thế không đủ sao ? Can chi còn phải biết rõ thiếp là tiên, là Ngọc-Hoàn hay là Tây-Thị, là Hằng-Nga hay là Chúc-Nữ ? Thiếp chỉ là mỹ nhân của thời xưa. Chàng có yêu thời xưa không ?

VĂN - Tôi xin thú thực với cô rằng tôi chỉ yêu hiện tại.

THIẾU NỮ - Thì vắn ! Bao giờ cũng chỉ có hiện tại. Thiếp từ thời xưa hiện về, đứng trước mặt chàng, vậy thiếp có là hiện tại của chàng không ? (âm nhạc êm dịu xa xa và kéo dài cho tới lúc thiếu nữ hát; đó là bản điệu « bài » Dương Quý Phi túy tửu). Chàng có nghe thấy âm nhạc không ?

VĂN, lắng tai - Có. Hình như tiếng đàn tỳ bà.

THIỆU NỮ - Chàng có biết bài gì đấy không ?

VĂN - Bài « Dương Quý-Phi túy tửu ». Mà tôi trông cô giống Dương Quý-Phi vẽ trong sách quá.

THIỆU NỮ - Thế ư ? Vậy thì thiếp là Dương Quý-Phi. Chàng có muốn thiếp múa điệu « nghệ-thường » như Quý-Phi không ?

VĂN - Tôi đương định xin cô múa hát cho xem.

Thiếu nữ hai tay nung giải lụa hồng vừa múa vừa hát:
(Bài Dương Quý-Phi túy tửu).

Si Koung ié... tsing... pe... houà... hiang.

Tchoung... kou... leou... ts'ien t'an keng... tchâng.

(Đàn quá bản)

Yan gkouEIFèi... tsiouè... tsouei tch, ênn... hiang kă.

Kào... koua... in... têng... tcháo kiun... houàng ¹

VĂN, vỗ tay - Hay quá và đẹp quá !

1 Tây cung dạ tĩnh, bách hoa hương,
Chung cổ lâu tiền thán canh trường,
Dương Quý-Phi túy tửu trầm hương các,
Cao quả ngân đăng chiếu quân nàng.

THIỆU NỮ, cười - Đừng vỗ tay, vì làm thế không hợp thời.

VĂN - Không hợp thời cổ ?

THIỆU NỮ - Làm gì có thời cổ với thời kim. Không hợp thời là không hợp cái thời có câu câu hát này.

VĂN - Cô nói chuyện có duyên quá.

THIỆU NỮ - Người đẹp nói chuyện bao giờ cũng có duyên, phải không ?

VĂN - Có thể... Nhưng câu cô hát ban nãy có nghĩa gì không ?

THIỆU NỮ - Chả cái gì mà lại không có nghĩa. Dẫu câu hát vô nghĩa đi nữa thì cái giọng êm ái dễ yêu của thiếp chính nó há không có một nghĩa rõ rệt sao. Cái giọng ấy làm rung động được tâm hồn chàng, há lại không có một nghĩa sâu xa ư ? Cái nghĩ ấy, chỉ cảm giác chàng hiểu thấu mà thôi...

VĂN - Cô nói cũng nhịp nhàng như cô hát.

THIỆU NỮ, mỉm cười cúi mặt - Nhưng chàng nói thì khéo lắm (làm bộ bền lên, lảng xa chỗ Văn ngồi).

VĂN - Cô múa hát nữa đi, hát nốt bài « Dương Quý-phi túy tửu » đi.

THIỆU NỮ - Xin vâng (múa và hát) : Táo pou jòn...
kiá kó fòung lion chéu...

Tchào... houàn... móu... lo... tóu... chaô... Kouàng...
(Đàn quả bầu)

Tou tsouó tsái... chèn... koug chouêi... wêi... pán.

Tzèu... wêi... houa... touéi... tzeu... wei... lêng²

VĂN - Cô hát hay lắm : Mời cô ngồi.

THIỆU NỮ, khẽ ngồi xuống rìa ghế. Văn lại gần.
Nàng nhẹ nhàng đứng dậy.

THIỆU NỮ - Chàng có ngồi thì thiếp mới dám ngồi.

Văn về chỗ cũ, và thiếu nữ lại rón ngồi xuống.

VĂN - Đêm khuya rét quá ! Tiếc rằng không có rượu
ngon mà uống.

THIỆU NỮ - Sao lại không có. Chàng muốn thứ gì
phải có thứ ấy.

2 Đáo bất như giá cá phong lưu sĩ,
Triêu hoan mộ lạc độ thiếu quang.
Độc tọa tại thâm cung thủy ví bạn ?
Tử vi hoa đối tử vi lang.

Nàng quay vào phía sau cái bình phong sơn, rồi đem ra một bình rượu và hai cái chén ngọc đặt lên bàn, bên cạnh cái bát sứ.

VĂN - Rượu cô lấy ở đâu ra thế ? À ! Cô đem đến từ lúc mới tới đây ?

THIẾU NỮ - Can chi phải biết đem đến từ lúc nào, và lấy ở đâu ra ? Có rượu ngon thì cứ uống. Chàng quên câu châm ngôn của chàng rồi ư ? « Chỉ có hiện tại »... Chàng thích uống rượu gì ?

VĂN - Mai-khôi-lộ.

THIẾU NỮ - Vậy rượu này là Mai-khôi-lộ (rót một chén rượu, hai tay cầm hai quai bước theo nhịp « Liễu thanh nương » đi lại gần chỗ Văn đương ngồi ngáy nhìn nàng. Nàng kính cẩn nâng chén rượu lên ngang mày) Xin mời founng liou xơi chén rượu.

VĂN, đỡ chén róc cạn - Đa tạ ! đa tạ mỹ nhân. Nhưng mỹ nhân kêu ta là gì thế ?

THIẾU NỮ, mỉm cười - Là « phong lưu sĩ », vì trong bài « Quý-Phi túy-tử », có đoạn :

Đáo bất như giá cá phong lưu sĩ,
Triêu hoan mộ lạc độ thiều quang.

VĂN, cười nòng nân liếc thiếu nữ, khiến nàng thẹn thùng cúi mặt - Ý nghĩa câu ấy hay quá, nướng nướng a.

THIẾU NỮ - Ấy chết ! thiếp có là hoàng hậu, hoàng phi gì đâu mà kêu thiếp là nướng nướng ?

VĂN - Không, giờ này ta là Đường Minh-Hoàng và nướng nướng là Dương Quý-Phi.

THIẾU NỮ - Chàng say rồi ! Chàng say mất rồi !

VĂN - Ta say sắc đẹp của nàng hơn là say rượu.

THIẾU NỮ, cười lảng lơ - Nếu chàng quá say mà lả lơi thì thiếp về ngay.

VĂN, vẻ mặt kinh hoảng - Thì cô biến đi ? Biến vào trong cái bát này (suy nghĩ). À, tôi hiểu rồi, cô là tiên, có trần duyên với tôi, nên ông lão ban nãy đem cái bát xuống cho tôi để tôi được cùng cô kết duyên. Cũng như ông lão bán tranh trong truyện « Bích câu kỳ ngộ » ấy mà !

THIẾU NỮ, mỉm cười - Chàng đến tài tướng tượng. Có phải chàng là thi sĩ không ?

VĂN - Tôi không biết tôi có là thi sĩ không, nhưng tôi chưa làm thơ bao giờ.

THIỆU NỮ - Thôi thế thì đích chàng là một phong lưu thi sĩ rồi. Một thi sĩ còn phải dùng lời văn để xây nên mộng là một thi sĩ tầm thường. Không bằng một thi sĩ lẫn mộng với thơ, thơ không lời, lẫn thơ với mộng, mộng tươi sáng. Từ cổ chí kim chỉ có Lý Bạch là thi sĩ, với có lẽ chàng, chàng trong lúc này.

VĂN - Vậy trong lúc này tôi mộng hay tôi tỉnh ?

THIỆU NỮ - Thiếp cũng không biết chàng mộng hay chàng tỉnh.

VĂN - Không, tôi không thể mộng được. Vì tôi thấy tôi tỉnh lắm.

THIỆU NỮ - Vậy thì chàng tỉnh đấy.

VĂN - Phải, tôi tỉnh, tôi tỉnh, mà tôi tỉnh thì hẳn không phải tôi mộng.

THIỆU NỮ, mỉm cười - Mà nếu chàng mộng thì hẳn không phải chàng tỉnh. Nhưng mộng hay tỉnh, chàng muốn biết để làm gì ? Thiếp hãy hỏi : Chàng có trông thấy thiếp không ?

VĂN, ngớ ngẩn - Có.

THIỆU NỮ - Chàng có nghe thấy tiếng thiếp không ?

VĂN, ngơ ngác - Có.

THIẾU NỮ - Thế thì có lẽ chàng tỉnh.

VĂN - Sao lại có lẽ ?

THIẾU NỮ - Vì cũng có lẽ chàng mộng.

VĂN - Cũng có lẽ ?

THIẾU NỮ - Cũng có lẽ. Nhưng cũng có lẽ là mộng chẳng hơn chắc chắn là mộng ư ?

VĂN - Nếu quả thật là mộng thì lúc tỉnh sẽ khổ sở vì nhớ tiếc mộng.

THIẾU NỮ - Chàng hết bận tâm đến quá khứ, lại băn khoăn lo lắng đến tương lai. Còn hiện tại thì chàng thờ ơ lãnh đạm. Hay, sự thực, chàng cho thiếp không đẹp ?

VĂN, nhìn si ngây - Cô đẹp ! cô đẹp tuyệt trần !

THIẾU NỮ, mim cười - Chàng có thấy đêm lạnh không ?

VĂN - Phải, đêm khuya lạnh lắm. Chúng ta uống rượu nữa cho ấm đi.

THIẾU NỮ, giọng mát mẻ - Thôi thiếp xin về.

VĂN, hoảng hốt - Cô về ?

THIẾU NỮ - Vâng, rồi tối mai, tối mốt thiếp lại xin

đến hầu, nếu chàng muốn, nếu chàng thành tâm ao ước.

VĂN, đứng dậy - Không cô không về được.

VĂN đuổi thiếu nữ trên sân khấu, hai người bước theo nhịp đàn (bài Ngọc mỹ nhân) Khi đến gần chỗ ghế cũ, Văn giơ hai tay ra ôm lấy thiếu nữ, nhưng ôm hụt ngồi phịch xuống ghế, gục đầu ngủ như trước. Đèn tắt phụt một giây để cho thiếu nữ ra và cất bình rượu, chén ngọc đi rồi đèn lại bật sáng.

Yến vào.

LỚP VIII

YẾN, vỗ vai Văn - Anh Văn ! anh Văn ! em đã đến.

VĂN, bừng tỉnh dậy ngơ ngác nhìn Yến.

YẾN - Anh sao thế ? Ôm đấy à ?

VĂN - Bình rượu cất đâu ? Đôi chén ngọc ai lấy ?

YẾN - Ô hay, chén ngọc nào ?

VĂN - Mà cô là ai ?

YẾN - Ô hay ! anh mê sảng à ? Em đây mà. Yến đây mà !

VĂN, dụi mắt nhìn, rồi thở dài - À ! (cầm cái bát cổ nhìn) về mặt kinh ngạc. Rồi ôm đầu ngồi suy nghĩ. Yên đến máy hát lên giây đặt đĩa cho chạy một bài valse.

VĂN, ngừng lên - Hãm lại ! hãm ngay lại.

YÊN - Anh sao thế ?

VĂN - Bảo hãm lại, kìa !

YÊN - Chưa đến mười một giờ, đã khuya gì mà sợ.

VĂN - Không phải thế, nhưng hãm lại !

YÊN, hãm máy hát - Ô hay ! Anh sao thế ? Chùng anh không thích valse ?

VĂN dăm dăm nhìn cái bát. Yên lẳng lẳng tìm đĩa rồi đặt một bài tango cho chạy, đoạn nằng nặng kín máy hát lại. Tiếng đàn khe khẽ.

YÊN - Thế này thì hẳn anh không cáu nữa ! Đi một bài tango chơi nào ?

VĂN im lặng buồn rầu nhìn cái bát cổ.

YÊN - Em khiêu vũ một mình vậy, (khiêu-vũ)

Một lát sau Văn ngừng lên.

VĂN - Thôi, đừng nhảy nữa đi, Yên, anh xin em.

YÊN, đứng dừng lại - Anh chán đời đấy, phải không?

VĂN vẫn mơ mộng nhìn cái bát cổ.

YẾN - Hay anh muốn đuổi em ? Phải không, anh đuổi em ?

VĂN im lặng.

YẾN - Thôi vậy, em xéo vậy.

VĂN vẫn im lặng chán nản.

YẾN - Chào anh, em đi.

Yến ra, đóng sập cửa. Văn ngồi ngây nhìn thiếu nữ trong chiếc bát cổ.

Âm nhạc dịu dàng nổi bài Dương quý-Phi túy-tửu, tiếng đàn xa xa.

Một lát sau, màn từ từ hạ.

NHÀ XUẤT BẢN ĐỜI NAY

Khái - Hưng

Hồn bướm mơ tiên *hết* — Nửa chừng xuân *hết* — Tiếng suối reo *hết* — Giọt đường gió bụi (*sắp tái bản*) — Tục lỵ *hết* — Gia đình *hết* — Đợi chờ *hết* — Thừa tự *hết* — Tiêu sơn trắng sủi 1p00 — Hạnh *hết* — Những ngày vui 0p75 — Đẹp *hết* — Trống mái (*tái bản*) 0p80 — Đôi mũ lệch 0p68 — Thoát ly (*tái bản*) 0p90 — Đồng bệnh (kịch) 0p80

Nhất - Linh

Đoạn tuyệt *hết* — Tối tăm *hết* — Hai buổi chiều vàng *hết* — Đôi bạn *hết* — Lạnh lòng *hết* — Bướm trắng *hết* — Nắng thu 0p70

Khái-Hưng và Nhất-Linh

Đời mưa gió 0p85 — Anh phải sống *hết* — Gánh hàng hoa (*sắp tái bản*)

Thạch - Lam

Gió đầu mùa *hết* — Nắng trong vườn *hết* — Ngày mới *hết* — Theo giòng (loại Nắng Mới) 0p40 — Sợi tóc 0p68

Tú - Mỡ

Giòng nước ngược I — *hết*
Giòng nước ngược II — *hết*

Hoàng - Đạo

Trước vành móng ngựa 0p35 — Mười điều tâm niệm *hết* — Con đường sáng *hết* — Tiếng đàn *hết*

Thế - Lữ

Bên đường thiên lôi *hết* — Lê phong phồng viên *hết* — Mai hương và Lê phong *hết* — Mấy vần thơ (*tập mới*) *hết* — Vàng và Máu *hết* — Gói thuốc lá *hết* — Gió trắng ngàn *hết* — Trại Bồ Tùng Linh 0p70

Xuân - Diệu

Thơ thơ *hết* — Phấn thông vàng *hết*

Đỗ - Đức - Thu

Vỡ lòng — 0p50

Huy - Cận

Lửa thiêng (thơ) *hết*

Bà Tú Hoa

Bóng mờ 0p65

Nguyễn - Hồng

Bỉ vỏ *hết* — Những ngày thơ ấu *hết*

Thanh - Tịnh

Quê mẹ — *hết*

Trần - Tiêu

Con trâu *hết* — Chồng con đương ỉn

Đoàn - Phú - Tứ

Những bức thư tình *hết* — Mơ hoa 0p68

Bùi - Hiền

Nằm vạ — 0p65

Hoàng - như - Tiếp

Tứ quốc chí (loại Nắng Mới) 0p30

Cô Anh - Thơ

Bức tranh quê (giải thưởng khuyến khích về thơ do T. L. V. Đ. tặng) — 0p80